

Pisaratartuntana tarttuvat taudit ja niiden huomioon ottaminen koti- ja paikanetsinnällä

Pisaratartuntataudit, ohjeistus

Hyvärinen Olli & Karhiaho Aleksi

11/2020

Tiivistelmä

Tekijät	Tutkinto
Hyvärinen Olli Karhiaho Aleks	Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi	Julkisuusaste
Pisaratartuntana tarttuvat taudit ja niiden huomioon ottaminen koti- ja paikanetsinnällä	Julkinen
Ohjaaja	Opinnäytetyön muoto
Mäkinen Mikko Mäkelä Pauli	Toiminnallinen opinnäytetyö
Tiivistelmä	
<p>Opinnäytetyö käsittelee pisaratartuntana tarttuvia tauteja ja niiden huomioon ottamista poliisitoiminnassa koti- ja paikanetsinnällä sekä teknistä rikostutkintaa tehtäessä. Opinnäytetyössä on käsitelty aiheeseen liittyvä keskeisin teoria ja käyty läpi, miksi pisaratartuntana tarttuvien tautien huomioon ottaminen on tarpeen etsinnöillä.</p> <p>Opinnäytetyömme koostuu kahdesta eri osiosta. Ensimmäisessä osiossa eli raportissa, kerromme pisaratartuntana tarttuvista taudeista, koti- ja paikanetsintään liittyvästä lainsäädännöstä ja teknisestä rikostutkinnasta. Toinen osa on produktio, joka on toteutettu samanaikaisesti raportin kanssa. Produktissa on samat asiat kuin raportissa, mutta ne ovat kerrottuna selkeämmin ja tiiviimmin. Produkti on tehty ohjeistukseksi ja sen tarkoituksena on kehittää asian tuntemusta pisaratartuntana tarttuvista taudeista sekä miten niiden tarttumista voidaan ennalta ehkäistä.</p>	
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja -vuosi
39+15	Marraskuu, 2020
Avainsanat	
Pisaratartunta, työturvallisuus, paikkaan kohdistuva etsintä, tekninen rikostutkinta	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	3
2	TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ	4
2.1	Toiminnallinen opinnäytetyö.....	4
2.2	Työn tarpeellisuus	5
2.3	Tavoitteet ja toteutus	6
2.4	Kohderyhmä	7
2.5	Työn rajaus	8
3	INFEKTIOtartuntataudit	9
3.1	Taudeista yleisesti.....	9
3.1.1	Epidemia ja pandemia	9
3.1.2	Virus.....	10
3.2	Covid-19 (SARS-CoV-2)	11
3.3	Tuberkuloosi.....	12
3.4	Influenssa	14
3.5	Flunssa eli nuhakuume	16
3.6	Norovirus	17
3.7	SARS	18
3.8	MERS	19
4	KOTI- JA PAIKANETSINTÄ	19
4.1	Lakipykälät.....	19
4.1.1	Yleinen kotietsintä	20
4.1.2	Eriytynyt kotietsintä	20
4.1.3	Paikanetsintä	22
4.2	Edellytykset.....	22
4.3	Läsnäolo etsinnällä.....	23
4.4	Tartuntatautilaki.....	24
5	TEKNINEN RIKOSTUTKINTA.....	25
6	TYÖTURVALLISUUS	27
6.1	Työturvallisuuslaki.....	27
6.2	Suojautuminen.....	28
6.2.1	Rokotukset.....	29
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA PRODUKTI	30
7.1	Produkti	30
7.2	Pohdinta	32

LÄHTEET	35
----------------------	-----------

1 JOHDANTO

Joulukuussa 2019 Kiinan Wuhanista alkoi kantautua Suomeen uutisia, että uusi koronavirus on alkanut tarttua ihmisestä toiseen. Koronavirus sai nimekseen SARS-CoV-2. Viruksesta seuraava tauti taas tunnetaan nimellä Covid-19. Kyseinen koronavirus oli lähtenyt liikkeelle tutkimusten mukaan Wuhanissa sijaitsevalta torilta. Suomessa moni uskoi vielä tässä vaiheessa olevansa turvassa taudilta, mutta ensimmäinen koronavirustartunta havaittiin Suomessa 29. tammikuuta 2020. Tästä hetkestä eteenpäin tartuntoja on havaittu Suomessa tasaiseen tahtiin ja tätä työtä tehdessä koronavirustartuntojen määrä Suomessa on ylittänyt 10 000 tartunnan määrän. Suomessa tehtiin keväällä 2020 hallituksen toimesta voimakkaita toimenpiteitä koronaviruksen leviämisen estämiseksi. Suomessa esimerkiksi julistettiin voimaan poikkeustila 16.3.2020. Samalla otettiin käyttöön valmiuslaki. Suurimpana toimenpiteenä Uusimaa suljettiin 28.3.2020. Kesällä 2020 koronavirus olikin Suomessa hyvin hallinnassa, mutta syksy ja ihmisten siirtyminen sisätiloihin, ovat lisänneet taudin leviämistä. Koronavirus tarttuu pisaratartuntana, joten sisätilat ovat tartuntojen kannalta kriittinen paikka. SARS-CoV-2 ei ole ensimmäinen pandemia Suomessa tai maailmalla, mutta se on haastanut ihmiset aivan uudella tavalla. Suomessa on suljettu kouluja ja taivaalla on perin hiljaista, sillä lentokoneet eivät lennä entiseen tahtiin, koska koronavirus on vähentänyt huomattavasti kansainvälistä turismia ja lentoliikennettä. Kaikki viruksen seurauksena aiheutuneet toimenpiteet vaikuttivat kaikkiin suomalaisiin ja sitä kautta myös kaikkeen poliisitoimintaan.

Uusi koronavirus (SARS-CoV-2) tarttuu pääasiassa pisaratartuntana eli virus tarttuu helpoiten ihmisestä toiseen, kun ihminen yskii tai aivastaa. Viruksen on todettu tutkimuksissa tarttuvan myös ilmaitse. Tämä tuo omat haasteensa asiaan, koska samassa tilassa oleva koronavirusta sairastava henkilö voi myös pelkästään hengittämällä tartuttaa muita henkilöitä, mikäli tartunnan saaneella ei ole maskia kasvoillaan. Suomessa onkin käyty kiivasta keskustelua maskin käyttämisen hyödyistä heti koronaviruksen alkuvaiheista asti. Nyt syksyllä 2020 Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja hyvinvoinnin laitoksen suositukseensa kasvomaskin käyttämisestä sellaisissa paikoissa, joissa ei ole mahdollisuutta pitää riittävää etäisyyttä toisiin ihmisiin, kuten esimerkiksi joukkoliikenteessä. (THL1)

Ihmisten kohtaaminen on poliisille arkipäiväistä. Näin ollen poliisi altistuu mahdollisille infektio tartunnoille työpäivän aikana useasti. Opinnäytetyömme tarkoitus on tehdä kaikille koti- ja paikanetsinnässä läsnä oleville henkilöille siitä turvallista pisaratartuntana tarttuvien

infektioiden osalta. Poliisi tekee Suomessa vuosittain useita koti- ja paikanetsintöjä. Monesti nämä etsinnät ovat kiireellisiä, eikä niiden tekemistä voida venyttää tulevaisuuteen. Poliisin on otettava pizaratartuntana tarttuva virus huomioon esimerkiksi sellaisissa tilanteissa, joissa se joutuu tekemään paikanetsinnän ajoneuvoon välittömästi sen pysäyttämisen jälkeen. Eteen voi tulla tilanne, jossa autossa on kuljettajana tai matkustajan paikalla henkilö, jolla on todettu esimerkiksi koronatartunta. Uuden koronaviruksen on tutkimuksissa todettu tarttuvan myös koiriin, joten tämäkin poliisin on huomioitava, sillä poliisi käyttää useasti etsinnöillä koiraa apunaan.

Jos poliisimies altistuu etsinnöillä koronavirukselle, hänet määrätään kahdeksi viikoksi karanteeniin vastaaviin olosuhteisiin. (Poliisihallitus POL-2020-20171) Jo pelkästään karanteeniin määräämisillä voi olla huomattava vaikutus kyseisen poliisilaitoksen käytettävissä oleviin resursseihin ja päivittäistoiminnan suunnitteluun.

Opinnäytetyömme on toiminnallinen opinnäytetyö. Työn tarkoituksena on kerätä yhteen kokonaisuuteen kaikki oleellinen tieto pizaratartuntana tarttuvista taudeista, ja miten poliisin tulee ottaa mahdolliset tarttuvat taudit huomioon jokapäiväisessä työssään koti- ja paikanetsintää tehdessään.

Käymme opinnäytetyössä läpi koronaviruksen lisäksi myös muita pizaratartuntana tarttuvia infektioita, joita ovat mm. tuberkuloosi ja influenssa. Käsittelemme kuitenkin näitä edellä mainittuja infektioita koronavirusta vähemmän, sillä ne muodostavat poliisille pienemmän riskin niiden mahdollisesti lievempien oireiden, sekä tunnettujen hoitomenetelmien takia.

2 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ

2.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Vilka ja Airaksinen kertovat kirjassaan Toiminnallinen opinnäytetyö, että toiminnallinen opinnäytetyö on vaihtoehto ammattikorkeakoulun tutkimukselliselle opinnäytetyölle. Opiskelijat ovat ammattikorkeakoulusta valmistuttuaan päteviä toimimaan asiantuntijatehtävissä. Opiskelijat myös koulutuksen myötä tietävät ja taitavat oman toimialansa kehittämisen ja tutkimuksen perusteet. Tämän vuoksi opinnäytetyön olisi hyvä olla työelämälähtöinen, käytännönläheinen ja tutkimuksellisella asenteella toteutettu.

Opiskelijan tulisi myös osoittaa opinnäytetyössään, että hallitsee alansa tietoja ja taitoja. (Vilkkä & Airaksinen 2004, 9-10.)

Toiminnallisen opinnäytetyön tutkimuskäytännöt ovat hivenen väljemmässä merkityksessä kuin tutkimuksellisessa opinnäytetyössä, vaikkakin tiedon keräämisessä ovat käytössä samat keinot. Toiminnallisessa opinnäytetyössä selvitys nojautuu usein vain vähän teoriaan. (Eskola & Suoranta 1996 viitattu teoksessa Vilkkä & Airaksinen 2004, 57.)

Mietimme aluksi, että valitsemme tutkimuksellisen, laadullisen vai toiminnallisen opinnäytetyön. Yhteisymmärryksessä päädyimme tekemään toiminnallisen työn, sillä koimme, että tästä aiheesta saisi toiminnallisella opinnäytetyöllä eniten hyötyä. Koimme toiminnallisen työn myös itsellemme kaikista mielekkäimmäksi vaihtoehdoksi.

Työmme sisältää raportin, eli teoriaosion, missä käymme läpi tarkemmin pisaratartuntana tarttuvia tauteja ja kerromme niistä oleellisia asioita. Tämän lisäksi raportissa käydään läpi koti- ja paikanetsintään liittyvää lainsäädäntöä, sekä työturvallisuuteen liittyvää lainsäädäntöä. Kerromme myös hieman teknisestä tutkinnasta, koska monesti koti- ja paikanetsinnällä suoritetaan teknistä tutkintaa, ja käymme läpi, mitä asioita tässä tulisi ottaa huomioon pisaratartuntana tarttuvien tautien osalta. Raportin lisäksi työmme sisältää produktin, jossa esitellään raportissa olevat asiat tiiviimmin.

2.2 Työn tarpeellisuus

Mietimme pitkään, että onko tällaiselle työlle varsinaista tarvetta poliisiorganisaatiossa. Tutkittuamme poliisille jaettua tietoa SARS-CoV-2 viruksesta ja siitä aiheutuvasta Covid-19 taudista, tulimme siihen johtopäätökseen, että tieto aiheesta on kovin levällään, eikä sitä ole laitettu selkeästi yhteen paikkaan.

Poliisihallitus on antanut henkilöstölleen omia ohjeitaan melkein koko koronaviruksen esiintyvyyden ajan. Myös terveyden- ja hyvinvoinninlaitos ja hallitus ovat antaneet omia ohjeitaan ja suosituksiaan koronavirusepidemian leviämisen hillitsemiseksi. Ohjeita, määräyksiä ja suosituksia on tämän opinnäytteen kirjoittamisen aikaan annettu jo vajaan vuoden verran. Tämä pitkän aikavälin ohjeiden anto taudista ja aiheesta, mistä ei ole vielä paljoakaan tutkittua faktatietoa, saattaa aiheuttaa ohjeiden vastaanottajassa tietöähkyä.

Tiedon määrän lisäksi vastaanottajan saattaa olla vaikea löytää tiedon keskeltä tärkein punainen lanka minkä pistää mieleensä ohjeistuksien keskeltä.

Koemme, että työmme voisi helpottaa poliisien päivittäisen työn tekemistä. Tämä asia koskettaa kuitenkin suurta osaa poliisin henkilöstöstä, sillä koti- ja paikanetsintään osallistuvat niin tutkijat kuin hälytyspartioiden kenttäpoliisit. Nyt maailmalla jylläävä koronavirus ei varmasti tule jäämään viimeiseksi, joten uskomme työstämme olevan hyötyä myös tulevia koronaviruksia vastaan suojaautumisessa.

Juha T. Hakala kirjoittaa opinnäyteopas ammattikorkeakouluille kirjassaan siitä, minkälainen on hyvä opinnäytetyö. Opinnäytetyön tulisi olla sopivasti ajankohtainen ja tärkeä. Hakala opastaa kääntämään katseensa aiheisiin, jotka selvästi ovat kehitystä vaille tai ovat jotenkin muuten "pinnalla". Opinnäytetyön tulisi olla myös tarpeeksi arkijärkinen sekä toimeksiantajan että tekijöiden itsensä kannalta. Opinnäytetyön tekijöiden tulee olla tavoitteessaan realistisia ja pitämään ainakin toinen jalka maassa. Useasti kehitystyö tehdäänkin melko arkisesta, ratkaisua odottavasta ongelmasta. (Hakala 2003, 29-31.) Juuri tähän nykyiseen koronavirustilanteeseen ja ohjeiden, määräyksien ja suositusten paljouteen vedoten uskomme, että opinnäytetyömme on ajankohtainen ja tarpeellinen poliisiorganisaatiossa.

2.3 Tavoitteet ja toteutus

Toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä. Se voi olla alasta riippuen esimerkiksi ammatilliseen käytäntöön suunnattu ohje, ohjeistus tai opastus, kuten perehdyttämisopas, ympäristöohjelma tai turvallisuusohjeistus. Ammattikorkeakoulussa tehdyssä toiminnallisessa opinnäytetyössä on tärkeää, että siinä yhdistyvät käytännön toteutus ja siitä tehtävä raportointi tutkimusviestinnän keinoin. (Vilkkä & Airaksinen 2004, 9.)

Myös Kari Salonen on samoilla linjoilla mainitessaan toiminnalliseen opinnäytetyöhön keskittyvässä oppaassaan, että kehittämishankkeen tuloksena syntyy yleensä jokin konkreettinen tuote, esimerkiksi malli, kuvaus, opas, kirja, esite, toimintapäivä tai kansio. Tässä suhteessa toiminnallinen opinnäytetyö eroaa tutkimuksellisesta opinnäytetyöstä,

jonka tavoitteena on tuottaa tutkimuksen tekemisen säännöin uutta tietoa tilaajalle, työyhteisölle tai tekijälle itselleen. (Salonen 2013, 19.)

Tämän opinnäytetyön on tarkoitus tehdä koti- ja paikanetsinnästä turvallista niitä suorittaville poliiseille, kokoamalla tällä hetkellä tiedossa oleva olennainen tieto pisaratartuntana tarttuvista viruksista ja miten virukset tulee huomioida etsinnöillä. Tämän opinnäytetyön on tarkoitus myös varmistaa, että asiat tapahtuvat koti- ja paikanetsinnällä epidemioiden ja pandemioidenkin aikana siten, että toimenpiteitä suoritettaessa toteutuu sekä asiakkaan että poliisin oikeudellinen turva ja asiat etenevät oikeudenmukaisesti kaikkien osallisten näkökulmasta.

Produktiosaan tiivistämme pisaratartuntana tarttuvien tautien yleisimmät tarttumistavat, oireet ja leviämisen ehkäisymenetelmät. Lisäksi teemme ohjeistuksen poliisitoimintaan liittyen. Ohjeistukseen on tarkoitus kirjata tapoja, joita noudattamalla tautien leviäminen saataisiin estettyä mahdollisimman hyvin. Produktin sisältö on tarkoitus sitoa poliisitoimintaan.

2.4 Kohderyhmä

Aiheanalyysissä tärkein pohdittava osa-alue on opinnäytetyön kohderyhmä ja kohderyhmän mahdollinen raja. Toiminnallisessa opinnäytetyössä tuote, tapahtuma, opastus tai ohjeistus tehdään aina jollekin tai jonkun käytettäväksi, koska tavoitteena on joidenkin ihmisten osallistuminen toimintaan, tapahtumaan tai toiminnan selkeyttäminen oppaan tai ohjeistuksen avulla. (Vilkkä & Airaksinen 2004, 38.)

Valmistuvan tuotteen, ohjeistuksen tai tapahtuman sisällön määrittää se, mille ryhmälle idea on ajateltu. Siksi onkin tärkeää kohderyhmän tarkka määrittäminen. Toiminnallinen opinnäytetyö olisi vaikea toteuttaa ilman kohderyhmää. Täsmällinen kohderyhmä toimii myös opinnäytetyön rajaajana, jotta opinnäytetyö pysyy edes jossain määrin opinnäytetyölle annetussa laajuudessa. Kohderyhmää on myös hyödynnettävissä opinnäytetyön kokonaisarviointissa, sillä kohderyhmältä on pyydettävissä palaute, kun työ on kokonaan valmis. (Vilkkä & Airaksinen 2004, 39-40.)

Tämän opinnäytetyön kohderyhmää ovat monet erilaisissa viroissa toimivat poliisit ympäri Suomen. Poliisin toimiala ja toimintaympäristö ovat Suomessa laajat. Työmme tarkoitus on

lisätä tietämystä käsiteltävästä aiheestamme eri toimialoilla työskentelevien poliisien keskuudessa. Koti- ja paikanetsintään osallistuvat sekä poliisin rikostutkijat että kentällä toimivat poliisimiehet.

2.5 Työn rajaus

Opinnäytetyön tekijänä on hyvä kartoittaa ajalliset, taloudelliset ja henkiset resurssit sekä tunnistaa ja tunnustaa osaaminen. Lopullinen opinnäytetyön toteutustapa on perusteltu kompromissi omien resurssien, toimeksiantajan toiveiden, kohderyhmän tarpeiden ja oppilaitoksen opinnäytetöitä koskevien vaatimusten välillä. (Vilkkä & Airaksinen 2004, 56-57.)

Alussa ideanamme oli käsitellä opinnäytetyössämme pelkästään SARS-CoV-2 koronavirusta, koska kyseinen uusi virus on haastanut niin yhteiskunnan kuin poliisiorganisaation aivan uudella tavalla. Mutta tutkittuamme syvällisemmin muita pisaratartuntana leviäviä tauteja päätimme ottaa tuberkuloosin, influenssan, flunssan eli nuhakuumeen ja noroviruksen tähän työhön mukaan. Pisaratartuntoina tarttuvia tauteja olisi edellä mainittujen lisäksi muitakin, kuten esimerkiksi tuhka-, vihuri- ja vesirokko, mutta koimme, että nämä taudit eivät ole oleellisia poliisin kannalta, eivätkä aiheuta poliisille samankaltaisia riskejä kuin opinnäytetyössämme käsiteltävät virukset.

Rajasimme opinnäytetyömme poliisin näkökulmasta käsittelemään koti- ja paikanetsintää. Koimme, että jos olisimme ottaneet työhön kaikki mahdolliset poliisin asiakaskohtaukset, olisi työmme paisunut liian suureksi. Koimme myös, että varsinkin koti- ja paikanetsinnässä sekä teknistä tutkintaa tehtäessä, poliisi altistuu monesti muiden ihmisten kanssa kontaktiin sekä kontaktiin erilaisten pintojen kanssa, joista on mahdollisuus saada pisaratartuntana tarttuva tauti.

3 INFEKTIOARTUNTATAUDIT

3.1 Taudeista yleisesti

Tartuntatauti eli infektio tauti on infektiosairaus. Infektiosairaus voi siirtyä eliöstä toiseen tautia aiheuttavan mikrobin välityksellä. Mikrobi voi siirtyä eliöstä toiseen joko välillisesti, tai suoraan. (THL18) Esimerkiksi kun henkilö kättelee toista henkilöä, kosketus on suora. Kun taas henkilö koskettaa ovenkahvaa julkisessa tilassa hän voi saada kahvasta välillisesti jonkun toisen henkilön mikrobeja.

Tartuntataudeista yleisimpiä ovat erilaiset hengitystieinfektiot. Nuhakuume eli flunssa kattaa yli 20% akuuteista sairauksista ja hengitystieinfektioistakin noin kaksi viidesosaa. (THL18)

Yleisimmän infektio taudin flunssan oireet koetaan ja sairastetaan ihmisten keskuudessa eri tavoin. Työssäkäyvän väestönosan keskuudessa sairastuminen merkitsee tietysti joissakin tapauksissa jättäytymistä pois töistä joksikin aikaa. Sairauspoissaolot aiheuttavat luonnollisesti rasitetta valtion taloudelle menetety työpanoksen muodossa. Sosiaali- ja terveysministeriön laskelmien mukaan vuonna 2012 lyhyet sairauspoissaolot aiheuttivat valtion viroissa yhteensä 115 miljoonan euron kustannukset menetety työpanoksen muodossa. (Rissanen & Kaseva 2014, 4.)

3.1.1 Epidemia ja pandemia

Epidemiaksi määritellään kulkutauti, mikä on muualta tullut ja tarttuu suureen osaan jonkin alueen väestöstä. (Duodecim3) Epidemian erottaa pandemiasta se, että epidemia esiintyy vain tietyn alueen väestössä.

Influenssaviruksen täytyy levitä yli koko maailman tai käytännössä ainakin kahteen maanosaan, että sitä voidaan kutsua pandemiaksi. Toinen ehto on, että sama virus ei ole aiemmin levinnyt ihmisten keskuudessa, minkä johdosta se aiheuttaa suurta sairastuvuutta. Viruksen tulee olla myös erilainen kuin aiemmin maapallolla levinneet influenssavirukset. (Huovinen & Ziegler 2011, 45.) Pandemiavirukset muuttuvat parissa vuodessa tavalliseksi kausi-influenssavirukseksi. Tästä nykyihmisille on tunnetuin esimerkki "sikainfluenssa", eli A(H1N1), joka levisi maapallolla vuonna 2009.

2000-luvulla maailmassa on ollut kaksi erilaista pandemia-aaltoa, sikainfluenssa ja koronavirus. Maailman terveysjärjestö WHO julistaa epidemian pandemiaksi, eli antaa siitä pandemiajulistuksen. (Fimea verkkosivu, luettu 22.10.2020.)

Covid-19 on 11:sta tunnettu pandemia maapallolla, sillä WHO julisti sen pandemiaksi maaliskuussa 2020, (Yle verkkosivut, luettu 22.10.2020.) Aikaisempia tunnettuja pandemioita sikainfluenssa lisäksi ovat olleet mm. espanjantauti 1918-1920, aasialainen influenssa 1957-1958 ja hongkongilainen influenssa 1968-1969 aikana. (Huovinen & Ziegler 2011, 45.)

3.1.2 Virus

Virukset ovat pieniä, noin millimetrin tuhannesosan kokoisia proteiineista ja geeneistä koostuvia pallomaisen mallisia rakenteita. Viruksen joutuessa esimerkiksi ihmisen hengitysteiden tai suoliston limakalvoille voi seurauksena olla tulehdusreaktio. Kun virus on joutunut limakalvoille limakalvon solut alkavat erittää välittäjäaineita. Seurauksena tästä on nuhaisuutta, yskää, ripulia tai oksentelua. Limakalvoilla virukset pystyvät moninaistumaan. Moninaistumisen seurauksena syntyy uusia viruksia, mitkä voivat levitä limakalvoilta muualle elimistöön. Seurauksena leviämisestä voi olla kuumeilua ja muita yleisoreita. (Duodecim2)

Virukset pystyvät muuntautumaan ajan myötä siten, että erilaisia viruksia on käytännössä loputon määrä, uusia viruksia syntyy jatkuvasti lisää. Virustaudeista parantumisen on hyvin pitkälti kehon omien puolustusjärjestelmien varassa. Muutamaa poikkeusta (mm. herpesvirukset, RS virus) lukuun ottamatta lääkettä virusinfektion hoitoon ei ole. (Duodecim2)

Ihminen sairastaa tavallisimmat virustaudit yleensä jo lapsena, jolloin tiettyjä viruksia kohtaan muodostuu eliniän kestävä immuniteetti. Flunssavirukset eivät kuitenkaan yleisesti synnytä ihmiselle pitkäkestoista immuniteettia. Ihminen voi sairastua uudelleen samaan flunssaan joidenkin viikkojen tai kuukausien kuluttua. Influenssa antaa yleensä selvästi pidemmän immuniteetin kuin flunssavirukset. Influenssavirus kykenee kuitenkin muuntautumaan ja jo puolen vuoden tai vuoden kuluttua ei ihmisellä enää ole immuniteettia viruksen muuntautumisen vuoksi. (Huovinen & Ziegler 2011, 15.)

3.2 Covid-19 (SARS-CoV-2)

Kiinassa todettiin joulukuussa 2019 keuhkokuumeetapauksia, joiden aiheuttajaksi on varmistunut uusi, aiemmin tuntematon koronavirus, SARS-CoV-2. Tämä uusi koronavirus nimettiin sen sukulaisviruksen, SARS-koronaviruksen mukaisesti. Uudesta koronaviruksesta seuraavaa tautia kutsutaan nimellä COVID-19. Tämä tulee sanoista corona, virus, disease. Uusi koronavirus on todennäköisesti saanut alkunsa yksittäisestä tartunnasta, joka on tapahtunut ihmisen ja eläimen välillä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan toinen teoria on, että virus on tarttunut jo aiemmin eläimistä ihmisiin ja tartunnan saaneita on ollut useampia. Tämän jälkeen virus on alkanut levitä ihmiseltä toiselle. (THL13)

Uuden koronaviruksen (SARS-CoV-2) on havaittu tarttuvan ensisijaisesti pisaratartuntana. Kyseinen virus tarttuu helpoiten, kun sairastunut henkilö yskii tai aivastaa. Koronavirus voi tarttua myös kosketuksen välityksellä, mikäli henkilöt ovat lähikontaktissa ja sairastunut henkilö on yskinyt käsiinsä ja hän on tämän jälkeen koskenut toiseen ihmiseen. Lisäksi koronavirus tarttuu sellaisilta pinnoilta, joille on päätyntä hengitystie-eritteitä. Koronavirukset eivät kuitenkaan säily pinnoilla pitkään tartuttavina. Laboratoriotutkimuksilla on havaittu, että koronavirus voi säilyä pinnoilla muutamista tunneista kolmeen päivään. Pintojen osuus viruksen leviämässä ei kuitenkaan nykytiedon valossa ole merkittävä. (THL3)

Koronaviruksen itämisajaksi määritellään aika tartunnasta ensioireiden alkuun. Nykyisellä tiedolla koronaviruksen itämisajaksi on arvioitu 1-14 päivää. Keskimääräinen itämisaika on noin neljä - viisi päivää. Nykytiedon mukaan koronavirustartunnan saanut henkilö on tartuttavimmillaan oireisen taudin alussa. Lieväoireisessa koronavirustaudissa tarttuva aika on noin 7-12 päivää ja vakavammassa tautimuodoissa kaksi viikkoa. Koronaviruksen saanut henkilö saattaa levittää virusta jo yksi - kaksi vuorokautta ennen oireiden alkamista. Myös täysin oireeton henkilö voi olla tartunnanlähde. WHO:n mukaan valtaosan tartunnoista aiheuttavat kuitenkin oireiset henkilöt. (THL3)

Uusi koronavirus (SARS-CoV-2) aiheuttaa taudin saaneelle äkillisen hengitystieinfektion. Useimmilla sairastuneilla oireet ovat lieviä, mutta toiset voivat sairastua vakavasti tartunnan saatuaan. Yli 70-vuotiailla ihmisillä on havaittu eniten vakavia tautitapauksia sekä kuolemantapauksia. Heillä on yleensä ollut lisäksi jokin perussairaus, kuten vaikea-asteinen

sydänsairaus tai diabetes. Perussairauteen on liittynyt yleensä myös elinvaurioita. Korkein riski kuolla tai sairastua vakavasti on yli 80-vuotiailla. Koronaviruksen oireita voivat olla, kuume, yskä, kurkkukipu, hengenahdistus, lihaskivut, väsymys, nuha, pahoinvointi ja ripuli. Myös maku- ja hajuaistin häiriöitä on havaittu koronavirus tartunnan saaneilla. (THL2) Koronavirus myös altistaa tartunnan saaneen henkilön laskimotukoksiin, sillä koronavirusinfektio aktivoi veren hyytymisjärjestelmää. Henkilön kenellä on kohonnut riski verisuonitukoksille, tulee tämä huomioida. Mikäli henkilöllä on ollut aiemmin ylä- tai alaraajan laskimotukos tai keuhkoembolia ja hän sairastuu kuumeiseen koronavirusinfektioon, tulee hänen olla yhteydessä hoitavaan lääkäriin. Koronainfektion aikana tukosriskiä voi alentaa huolehtimalla riittävästä nesteytyksestä, liikkumalla aktiivisesti ja välttelemällä pitkäaikaista paikallaan olemista. (THL4)

Vielä ei ole saatu varmistusta sille, että antaako koronaviruksen sairastaminen vastustuskyvyn kyseistä virusta vastaan. Laboratoriossa on tehty tutkimuksia, joiden mukaan tartunnan jälkeen vasta-aineet antavat suojaa infektion etenemistä vastaan. On kuitenkin vielä epäselvää, paljonko vasta-aineita tarvitaan vastustuskyvyn saamiseksi. Myös se on epäselvää, että kauanko vasta-aineet säilyvät eli kauanko suoja kestää ja onko taudin vakavuudella väliä vasta-aineiden määrään tai suoja keston. (THL3)

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos on jakanut Suomen kolmeen eri koronaepidemian vaiheeseen. Nämä vaiheet ovat perustaso, kiihtymisvaihe ja leviämisvaihe. Sairaanhoidopiirit ja alueen yhteistyöryhmät päättävät tilanteen mukaan sen, mihin vaiheeseen heidän sairaanhoidopiirinsä kuuluu. Vaiheiden avulla arvioidaan suositusten ja rajoitusten tarvetta sekä kohdentamista. Vaiheita voidaan käyttää myös päätöksenteon perusteluina alueellisesti ja valtakunnallisesti. (THL5)

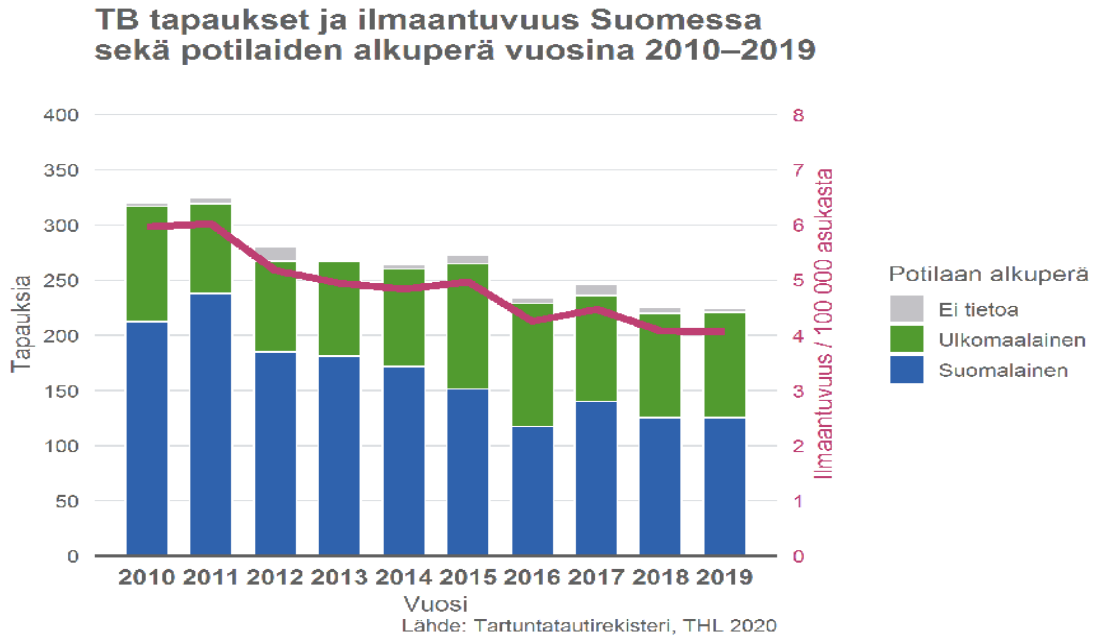
3.3 Tuberkuloosi

Tuberkuloosi on *Mycobacterium tuberculosis* -bakteerin aiheuttama infektio. Keuhkotuberkuloosi on tavallisin tuberkuloosin muoto, mutta tuberkuloosi voi ilmetä missä tahansa elimissä. Osa tuberkuloosipotilaista voi tartuttaa tautia toisille, koska heillä erittyy ysköksiin niin paljon tuberkuloosibakteereita, joita he sitten yskiessään ja puhuessaan levittävät ympäristöönsä. Kun samassa tilassa oleva henkilö hengittää näitä, hän altistuu tuberkuloosille. (THL6)

Tuberkuloosille altistuneista kuitenkin vain noin kolmasosa saa tartunnan. Riskiin saada tartunta vaikuttaa kontaktin läheisyys, altistusaika, altistuneen henkilön puolustuskykyä heikentävät sairaudet tai lääkehoidot ja ilmaan leviävän tuberkuloosibakteerien määrä. Valtaosa tuberkuloosin saaneista eivät koskaan oireile. Yleisesti tuberkuloosin oireet ilmaantuvat kahden vuoden kuluessa, mutta ne voivat myös ilmaantua vasta kymmenien vuosien kuluttua, koska kantajan vastustus kyky heikkenee ikääntymisen, perussairauksien tai puolustuskykyä heikentävien lääkkeiden vuoksi. Keskeistä tuberkuloosin ehkäisyssä on tarttuvien keuhkotuberkuloosi tapausten varhainen toteaminen ja hoito. Tarttuvassa vaiheessa olevan tartunnan saaneen henkilön läheisille on myös syytä järjestää tutkimuksia ja seuranta asian tiimoilta. Tutkimuksella selvitetään mahdolliset tuberkuloositartunnat, jotka olisivat vaarassa kehittyä hoitoa vaativiksi oireellisiksi taudeiksi. Keuhkotuberkuloosin oireena on jopa kuukausia kestävä yskä ja limainen yskös. Tässä yhteydessä voi ilmetä myös laihtumista ja yleiskunto voi heikentyä. Tuberkuloosia hoidetaan yleensä useamman lääkkeen yhteishoitona ja lääkityksen toteutus on kasainvälisesti hyvin vakioitu. Hoito kestää vähintään kuusi kuukautta ja sen huolellisella toteuttamisella saadaan hyviä tuloksia. (THL6)

Tuberkuloosiin sairastuneiden keski-ikä on laskenut selvästi. Tämä johtuu ensinnäkin niiden ikäluokkien vähentymisestä, joiden nuoruudessa tuberkuloosin esiintyvyys Suomessa oli korkea. Toiseksi nuorten maahanmuuttajien määrä on lisääntynyt. (THL6)

Vuonna 2019 tuberkuloositapauksia todettiin 224 (ilmaantuvuus 4,1/100 000). Tämä oli kaksi vähemmän kuin vuonna 2018, jolloin tapauksia oli 226. Keuhkotuberkuloosia oli 158 (71 %), joista 45 (28 %) oli yskösvärjäyspositiivisia. Viljelyllä varmistettuja tuberkuloositapauksia oli 176 (79 %), 13 vähemmän kuin vuonna 2018 (189). Suomessa on nykyisin alle 10 tapausta 100 000:sta asukasta kohden, joten Suomi kuuluu matalan tuberkuloosin ilmaantuvuuden maihin. (THL6)

Kuvio 1. Tuberkuloosi tapaukset ja ilmaantuvuus Suomessa sekä potilaiden alkuperä vuosina 2010 – 2019. (THL17)

3.4 Influenssa

Influenssa on influenssavirusten aiheuttama äkillinen ylempien hengitysteiden tulehdus. Influenssaepidemioita esiintyy Suomessa jokaisena talvena. Tartunnan saaneiden määrässä on suurta vaihtelua kausittain. Arvion mukaan Euroopassa influenssaan sairastuu 4 - 50 miljoonaa ihmistä vuosittain. Vuosittain tauti aiheuttaa noin 15 000 – 70 000 ihmisen ennenaikaisen kuoleman. Arvion mukaan valtaosa tartunnan saaneista on oireettomia. Influenssaa on neljää päätyyppiä. Niitä ovat A, B, C ja D. A- ja B-tyypit aiheuttavat vuosittain epidemioita ihmisille. A-tyypin influenssa jakaantuu moneen alatyyppiin. Näistä tunnetuin on A(H1N1), joka on vuoden 2009-2010 pandemian jälkeläinen, eli ns. “sikainfluenssa”. Tämä influenssa on muuttunut normaaliksi kausi-influenssaksi. Influenssa B:n epidemiat ovat lievempiä kuin A-tyypin aiheuttamat. Influenssa B -virukset jakautuvat Victoria ja Yamagata kehityslinjoihin. Influenssa C –virus aiheuttaa ihmisille vain lievän taudin, eikä sen tiedetä aiheuttavan epidemioita. Influenssa D –viruksen ei tiedetä aiheuttaneen tartuntaa ihmiselle. (THL7)

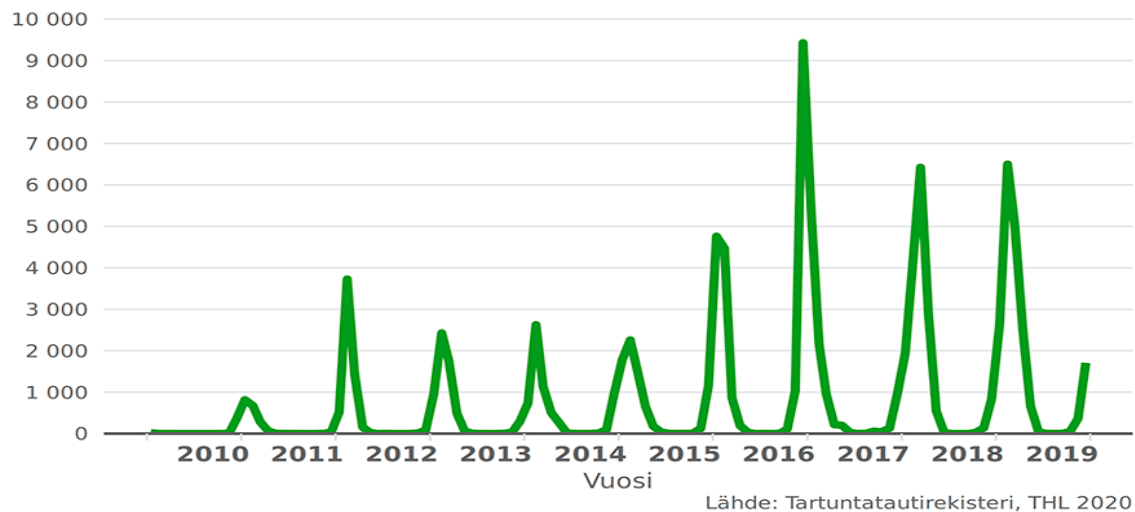
Influenssat tarttuvat ihmisestä toiseen pisaratartuntoina tai kosketuksen kautta. Yleisin tarttumistapa on toisen ihmisen yskiessä tai aivastaessa saatu tartunta. Tauti leviää helposti esimerkiksi päiväkodeissa, kouluissa, vankiloissa ja muissa ahtaissa paikoissa. Tartunnan saanut henkilö voi levittää tautia jo päivää ennen oireiden ilmaantumista. Tartuttavuus on

suurinta taudin alkuvaiheessa, 1 - 4 ensimmäisen sairauspäivän aikana ja kestää viikon. Lapset voivat tartuttaa tautia jopa kaksi viikkoa. Taudin itämisaika on yleensä 1 - 4 päivää tartunnasta oireiden alkuun. Rokotukset ovat tehokkain tapa torjua influenssa. (THL7)

Yleensä influenssan alkuvaiheessa nousee tartunnan saaneelle korkea kuume. Lisäksi henkilöllä voi ilmetä lihaskipua, päänsärkyä ja huonovointisuutta. Tartunnan saaneella voi myös olla kuivaa yskää, kurkkukipua, nuhaa ja samankaltaista nenän tukkoisuutta kuin nuhakuumeessa. Terve aikuinen toipuu taudista yleensä yhden - kahden viikon levolla. Sairastumisen todennäköisyyteen vaikuttavat mm. virustyypin ja tartunnan saaneen henkilön terveydentila. (THL7)

Influenssalla on monia jälkitauteja. Jälkitauteihin on suurin riski sairastua vanhuksilla, raskaana olevilla, pienillä lapsilla ja sairautensa takia riskiryhmään kuuluvilla. Yleisin jälkitauti on keuhkokuume, joka voi viedä sairaalaan tai aiheuttaa jopa kuoleman. Influenssainfektion vuoksi tapahtuva kuolema johtuu yleensä jälkitautina tulleesta bakteeriperäisestä infektiosta tai jo olleesta perussairaudesta pahentamisesta. Korkeakuumeinen influenssa voi aiheuttaa raskaana olevalle raskauden alkuvaiheessa keskenmenon ja raskauden edetessä ennen aikaisen synnytyksen. Influenssainfektio saattaa joskus harvoin johtaa perusterveen ihmisen elimistössä puolustusjärjestelmän epätarkoituksenmukaisen korostuneeseen vasteeseen ja täten vahingoittaa esimerkiksi keuhkoja. Influenssadiagnoosia ei voi tehdä pelkästään kliinisen taudinkuvan perusteella, vaan influenssa tartunta varmistetaan laboratoriokokeilla. Influenssaan on kehitetty lääkkeitä ja niitä kehitetään kaiken aikaa lisää. Monesti hoidoksi riittää oireiden mukainen hoito, mutta influenssa lääkkeet saattavat lyhentää taudin kestoa ja lieventää vaikeusastetta. Lääkityksestä saadaan paras hyöty, mikäli se aloitetaan 48 tunnin sisällä ensimmäisistä oireista. Suomessa yleisin aika kausi-influenssaepidemialle on marraskuun ja huhtikuun välinen aika. Epidemian huippu on yleensä helmi-maaliskuun aikaan. (THL7)

Influenssa A-tapaukset kuukausittain ja epideemiset virustyyppit vuosina 2010-2019

Kuvio 2. Influenssa A-tapaukset kuukausittain ja epideemiset virustyyppit vuosina 2010-2019. (THL16)

3.5 Flunssa eli nuhakuume

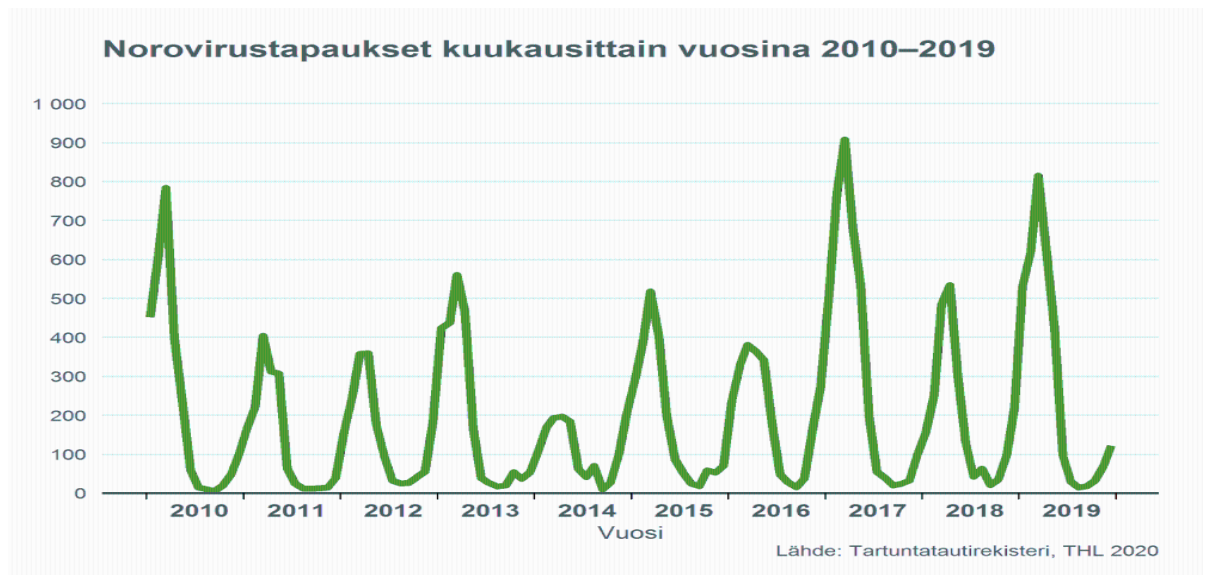
Flunssaa eli nuhakuumetta aiheuttavia viruksia on noin parisataa erilaista. Flunssaa esiintyy Suomessa ympäri vuoden. Flunssan yleisempiä oireita ovat kurkkukipu, nenän kirvely, nuha, yskä, väsynyt olo ja aikuisella usein kuumeinen olo. Flunssan ehkäisyssä tärkeimpiä toimenpiteitä ovat käsien huolellinen peseminen sekä oikealla tavalla yskiminen. Oikealla tavalla yskiminen tapahtuu yskimällä hihaan tai nenäliinaan. Flunssan hoitamiseen riittää yleensä lepääminen ja kovan fyysisen rasituksen välttäminen sekä riittävä veden juonti. Flunssa kestää yleensä noin viikon ajan, mutta yskä voi jatkua useita viikkoja. Flunssa leviää kosketuksesta, yskiessä tai aivastaessa. Flunssan on havaittu tarttuvan muihin ihmiseen helpoiten taudin alkuvaiheessa. Suomessa flunssaa on syksyisin ja talvisin enemmän kuin kesällä. Tämän aiheuttaa se, että syksyisin ja talvisin ihmiset ovat enemmän sisätiloissa, jolloin tauti pääsee helpommin leviämään. Aikuinen ihminen sairastaa noin kaksi - kolme flunssaa vuodessa. (THL8)

3.6 Norovirus

Norovirukselle otollisia leviämisympäristöjä ovat esimerkiksi sairaalat, koulut, hotellit ja kylpylät. Vaikka nämä paikat eivät todennäköisesti ole yleisimpiä paikkoja mihin poliisi kohdistaa koti- tai paikanetsintää, niin tutkintatoimet näissä ympäristöissä ovat kuitenkin mahdollisia, joten käsittelemme myös noroviruksen tässä opinnäytetyössä.

Suomessa yleisin vatsataudin aiheuttaja on kalikivivirukseen kuuluva norovirus. Noroviruksille otollisia leviämisympäristöjä ovat esimerkiksi sairaalat, koulut, hotellit ja kylpylät. Sairastuneen henkilön ulosteeseen erittyy runsaasti norovirusta. Virukset ovat erittäin herkästi tarttuvia. Tartunta voi tapahtua suoraan ihmiseltä toiselle, viruksilla saastuneen veden tai elintarvikkeen välityksellä, viruksella saastuneen kosketuspinnan kautta tai aerosolitartuntana oksentelun yhteydessä. Norovirukset säilyvät hyvin eri olosuhteissa. Ne voivat esimerkiksi säilyä huoneenlämmössä oksennuksen tahraamassa matossa 12 vuorokautta. Norovirukselta suojautumisessa on tärkeää muistaa pestä kädet huolellisesti, erityisesti WC-käynnin jälkeen. Likaantuneet pinnat tulee puhdistaa huolella käyttäen klooripitoista puhdistusainetta. Mikäli vaatteet tai vuodevaatteet ovat likaantuneet, tulee ne vaihtaa välittömästi ja likaantuneet tulee pestä kuumalla vedellä. (THL9)

Noroviruksen itämisaika on 12-48 tuntia. Tartunnan saaneella oireet alkavat äkisti. Oireita ovat kouristava vatsakipu ja pahoinvointi, joita seuraa oksentelu. Suurimalla osalla sairastuneista on myöskin tartuntaan liittyvää ripulia. Ripuli ei yleensä kestä kauaa ja on lievä. Osalla sairastuneista on myös kuumetta, joka erottaa noroviruksen bakteeritoksiinien aiheuttamista ruokamyrkytyksistä. Oireet kestävät yleensä 12-72 tuntia. Noroviruksen hoitoon ei ole lääkehoitoa saatavilla. Sairaus on yleensä lievä ja paranee nopeasti. Mutta mikäli oireet menevät rajummiksi, voi olla tarvetta sairaalahoidolle, jossa sairastunut saa nestehoitoa. Noroviruksen aiheuttamia yksittäisiä epidemioita havaitaan Suomessa ympäri vuoden. Epidemiakausi on yleensä Suomessa joulutoukokuu ja epidemiahuippu asettuu tammi-maaliskuuhun. (THL9)

Kuvio 3. Norovirustapaukset kuukausittain vuosina 2010-2019. (THL15)

3.7 SARS

SARS (Severe Acute Respiratory Syndrome) aiheutti epidemian 2000-luvun alkupuoliskolla. 2003-2004 välisellä aikavälillä ilmaantunut aiemmin tuntematon eläinkunnan koronavirus sai sittemmin nimen SARS. (Duodecim1)

SARS epidemia sai alkunsa Guangdongin alueelta Kiinasta loppuvuodesta 2002. Virus lähti todennäköisesti liikkeelle ruuaksi käytettävistä sivettikissoista. Varsinainen epidemia levisi muutamien kuukausien aikana vuonna 2003 Kaakkois-Aasiassa. Kiinan lisäksi tauti levisi vain Kanadassa paikallisissa Kiinalaisyhteisöissä. Matkaajat saivat kiinasta vain yksittäisiä tartuntoja, mutta laajamittaisempaa tartuntaa ei Kanadan ja Kiinan lisäksi sattunut. Maailmanlaajuisesti noin 8500 henkilöä sairastui SARS:iin. Sairastuneista noin joka kymmenes menehtyi. Suurin osa menehtyneistä oli iäkkäitä ihmisiä, lapsilla tauti oli lievä. Noin viidesosa tautiin sairastuneita oli jo tautiin sairastuneita hoitaneita henkilöitä. Taudin itämisaika oli 5-10 vuorokautta ja tarttui pisaratartuntana ja käsien välityksellä lähikontaktissa. (Duodecim1)

SARS oireili korkeana kuumeena, päänsärkynä ja lihaskipuna. Oireet pahentuivat osalla keuhkokuumeeksi ja hengitysvaikeuksiksi. SARS diagnoosi varmistettiin laboratoriokokeella. Vuoden 2003 jälkeen SARS tapauksia ei ole enää havaittu. Epidemian jälkeen on kehitetty rokotetta, mutta sen tehosta ei ole tietoa taudin esiintyvyyden loppumisen takia. (Duodecim1)

3.8 MERS

MERS (Middle East Respiratory Syndrome) on tautina samantapainen kuin SARS ja hengenvaarallinen influenssa. Tautien toisistaan erottaminen on mahdotonta ilman laboratoriokoetta. Myös MERS:n aiheuttaja on aiemmin tuntematon eläinperäinen koronavirus. Myöhemmin on todettu, että tauti tarttui ihmiseen kamelista. (Duodecim1)

MERS:n aiheuttamat hengitystieoireet alkavat keskimäärin viiden päivän päästä tartunnasta. Kuolemaan johtavat oireet esiintyvät yleisimmin keuhkopöhön ja hengitysvaikeuksien kautta. Helmikuussa 2019 on laboratorio-olosuhteissa varmistettu 2374 tautitapausta, suurin osa Saudi-Arabiassa. Euroopassa on todettu 16 tautitapausta, Suomessa ei yhtäkään. Maailmalla MERS tapauksia todetaan edelleen, tosin määrä on vähentynyt huomattavasti tautihuipusta vuodelta 2014. Ensimmäinen tautitapaus todettiin vuoden 2012 huhtikuussa Jordaniassa. (Duodecim1)

Tauti on ollut fataalein yli 60-vuotiailla mieshenkilöillä. Usein taustalla on ollut kroonisia perussairauksia. Toisin kuin SARS ei MERS ole ikinä aiheuttanut varsinaista epidemiaa. Viruksen pysyessä muuntumattomana nykyisestä, ei sen oletetakaan leviämään laajasti. (Duodecim1)

4 KOTI- JA PAIKANETSINTÄ

4.1 Lakipykälät

Etsintä on jaettu Pakkokeinolaissa paikkaan kohdistuvaksi etsinnäksi, laite-etsinnäksi ja henkilöön kohdistuvaan etsintään. Pakkokeinolain 8:1§ on taas määritelty termi paikkaan kohdistuva etsintä: Tämän luvun mukaisia paikkaan kohdistuvia etsintöjä ovat kotietsintä, joka voi olla yleinen tai erityinen kotietsintä, sekä paikanetsintä. (Pakkokeinolaki 22.7.2011/806) Paikkaan kohdistuvien etsintöjen kolmijaottelulla on pyritty pitämään kotietsintä sen nimen mukaisen toimintana. Kotietsintää toimitetaan vain kotirauhan suojaamissa paikoissa ja siihen välittömästi liittyvillä alueilla. Erityinen kotietsintä on kotietsinnän erikoistyyppi, mihin liittyy salassapitovelvollisuuden alaisuudessa olevia asiakirjoja ja dokumentteja. Kolmas osa paikkaan kohdistuvasta etsinnästä on paikanetsintä. Paikanetsintä kohdistuu kaikkiin muihin, kuin kotietsinnän tai erityisen kotietsinnän alaisuudessa oleviin suljettuihin ja avoimiin tiloihin. (HE 222/210 vp, 290) Tässä

opinnäytetyössä käymme läpi Pakkokeinolain määrittelemistä etsinnöistä vain paikkaan kohdistuvaa etsintää.

4.1.1 Yleinen kotietsintä

Pakkokeinolain mukaan yleinen kotietsintä on etsintää Rikoslain 24 luvun 11 momentissa tarkoitettussa kotirauhan suojaamassa paikassa. (Pakkokeinolaki 22.7.2011/806) Rikoslain 24:11 § mukaisia kotirauhan suojaamia alueita ovat asunnot, loma-asunnot ja muut asumiseen tarkoitettut tilat, kuten hotellihuoneet, teltat, asuntovaunut ja asutettavat alukset, sekä asuintalojen porraskäytävät ja asukkaiden yksityisaluetta olevat pihat niihin välittömästi liittyvine rakennuksineen. (Rikoslaki 19.12.1889/39) Lause, niihin välittömästi liittyvine rakennuksineen käsittää esimerkiksi aitan, autotallin, saunan ja maatalous- ja varastorakennukset (HE 222/2010 vp, 291)

Yleinen kotietsintä voidaan järjestää tiettyjen edellytysten täytyessä, ja etsinnällä voidaan etsiä mm. rikoksesta epäiltyä, rikokseen liittyvää omaisuutta tai muita rikokseen liittyviä seikkoja.

Pakkokeinolain 8:15 mukaan yleisestä kotietsinnästä ja paikanetsinnästä päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies. (Pakkokeinolaki 22.7.2011/806) Poliisimies saa ilman pidättämiseen oikeutetun virkamiehen päätöstä toimittaa yleisen kotietsinnän tai paikanetsinnän henkilön löytämiseksi tai sellaisen esineen takavarikoimiseksi, jota on voitu seurata tai jäljittää rikoksen tekemisestä verekseltään. Poliisimies voi ilman pidättämiseen oikeutetun virkamiehen päätöstä toimittaa yleisen kotietsinnän ja paikanetsinnän myös silloin, kun etsinnän välitön toimittaminen on asian kiireellisyyden vuoksi välttämätöntä. (Pakkokeinolaki 22.7.2011/806)

4.1.2 Erityinen kotietsintä

Erityinen kotietsintä on etsintää sellaisessa tilassa, jossa etsinnän kohteeksi on syytä olettaa joutuvan tietoa, josta oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 10-14, 16, 20 tai 21 §:n mukaan on velvollisuus tai oikeus kieltäytyä todistamasta ja johon ei tämän lain 7 luvun 3 §:n nojalla saa kohdistaa takavarikkoa tai asiakirjan jäljentämistä. (Pakkokeinolaki 22.7.2011/806) Käytännössä Oikeudenkäymiskaaren pykälät ovat erilaisia todistamiskieltoasioita ja Pakkokeinolain pykälä koskee takavarikoimis- ja jäljentämiskieltoasioita.

Kotietsintä on erityistä lähinnä silloin, kun etsintä on tarkoitus tehdä asianajajan tai muun oikeudellisen asiantuntijan toimistoon tai kotiin. Erityistä kotietsintää on myös etsintä esimerkiksi virkamiehen työhuoneeseen, lääkärin vastaanottotilaan tai toimittajan asuntoon, sekä lehtien ja kirjojen toimituksiin ja kustantamoiden toimitiloihin ja niiden palveluksessa olevien henkilöiden asuntoihin. (Tolvanen & Kukkonen 2011, 303.)

Erityinen kotietsintä on tarpeellinen silloin kun esitutkintaviranomainen on tietoinen, että etsittävässä tiloissa saattaa olla todistamiskiellon tai takavarikoimis- ja jäljentämiskiellon alaisia tietoja. Jos ei ole syytä olettaa etsinnän kohteeksi joutuvan yllä mainittuja tietoja, etsintä suoritetaan normaalina kotietsintänä. Paikan luonne ja esitutkintaviranomaisen havainnot etsittävässä kohteessa ratkaisevat etsinnän luonteen. (Tolvanen & Kukkonen 2011, 303.)

Erityisestä kotietsinnästä päättää pääsääntöisesti tuomioistuin, pois lukien kiiretilanteet, tai jos muun etsinnän yhteydessä havaitaan materiaalia, mikä voisi olla takavarikkokiellon alaista. (Pakkokeinolaki 22.7.2011/806)

Toisin kuin yleisellä kotietsinnällä on erityisellä kotietsinnällä oltava mukana etsintävaltuutettu. Etsintävaltuutettu valvoo, ettei etsinnällä rikota takavarikkokielloa, eli takavarikoida tai jäljennetä takavarikkokiellon alaista materiaalia. Etsintävaltuutettuna voi toimia asianajaja, julkinen oikeusavustaja, tai muu korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö, joka asiantuntemuksensa ja käytännön kokemuksensa perusteella on etsinnän kohde huomioon ottaen sopiva toimimaan etsintävaltuutettuna kyseessä olevassa tapauksessa. (Pakkokeinolaki 22.7.2011/806)

Erityisestä kotietsinnästä ja etsintävaltuutetun määräämisestä päättää tuomioistuin. Jos yleisessä kotietsinnässä tai paikanetsinnässä ilmenee, että etsintä kohdistuu 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuun tietoon, tai jos erityinen kotietsintä on välttämätöntä toimittaa kiireellisesti, pidättämiseen oikeutettu virkamies päättää erityisen kotietsinnän toimittamisesta ja etsintävaltuutetun määräämisestä. (Pakkokeinolaki 22.7.2011/806)

4.1.3 Paikanetsintä

Paikanetsinnällä tarkoitetaan etsintää, joka toimitetaan muussa kuin 2 tai 3 momentissa tarkoitettussa paikassa, vaikka siihen ei ole yleistä pääsyä tai yleinen pääsy siihen on rajoitettu tai estetty etsinnän toimittamisajankohtana, taikka jonka kohteena on kulkuneuvo. (Pakkokeinolaki 22.7.2011/806)

Paikanetsinnän piiriin kuuluvat siis kaikki muut, kuin kotietsinnän ja erityisen kotietsinnän alle soveltuvat tilat. Säännös soveltuu rakennuksiin, huoneisiin ja paikkoihin, joihin on yleinen pääsy. Säännös soveltuu myös paikkoihin, joihin ei ole yleistä pääsyä tai pääsy on jollakin keinolla rajoitettu, tai estetty etsinnän toimittamisajankohtana. (HE 222/2010 vp, 292.)

Pakkokeinolain 8:15 mukaan pidättämiseen oikeutettu virkamies päättää paikanetsinnästä. (Pakkokeinolaki 22.7.2011/806) Yksittäinen poliisimies voi tehdä paikanetsintäpäätöksen ns. kiire ja verestilanteissa. Nämä tilanteet on käsitelty tämän työn luvun 4.1.1. viimeisessä kappaleessa.

4.2 Edellytykset

Pakkokeinolain 8:2 mukaan kotietsintä saadaan toimittaa esineen, omaisuuden tai asiakirjan etsimiseksi tai muun rikoksen tutkinnassa merkittävän seikan selvittämiseksi. Yleinen tai erityinen kotietsintä saadaan toimittaa rikoksesta epäillyn hallinnassa olevassa paikassa, jos:

- 1) on syytä epäillä, että on tehty rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta, tai jos selvittävänä ovat yhteisösakon tuomitsemiseen liittyvät seikat; ja
- 2) etsinnässä voidaan olettaa löytyvän tutkittavana olevaan rikokseen liittyvä:
 - a) 7 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu takavarikoitava esine, omaisuus, asiakirja tai tieto;
 - b) 7 luvun 2 §:n nojalla jäljennettävä asiakirja;
 - c) vakuustakavarikkoon määrättävä omaisuus; tai
 - d) seikka, jolla voi olla merkitystä rikoksen selvittämisessä.

Paikassa, joka ei ole rikoksesta epäillyn hallinnassa, kotietsintä saadaan toimittaa 1 momentin 1 kohdassa säädetyin edellytyksin vain, jos rikos on tehty siellä tai epäilty on otettu siellä kiinni taikka jos muuten voidaan erittäin pätevin perustein olettaa, että

etsinnässä löytyy 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu esine, omaisuus, asiakirja, tieto tai seikka. (Pakkokeinolaki 22.7.2011/806)

Yllä mainittujen edellytysten lisäksi yleinen kotietsintä saadaan toimittaa henkilön löytämiseksi Pakkokeinolain 8:3 mukaisesti: Yleinen kotietsintä saadaan toimittaa esitutkintaan noudettavan, kiinni otettavan, pidätettävän tai vangittavan, tuomioistuimeen tuotavan tai sinne rikosasian vastaajaksi haastettavan taikka henkilönkatsastukseen toimitettavan löytämiseksi hänen hallinnassaan olevassa paikassa.

Yleinen kotietsintä saadaan toimittaa muualla kuin etsittävän henkilön hallinnassa olevassa paikassa vain, jos etsittävän henkilön voidaan erittäin pätevin perusteina olettaa olevan siellä. (Pakkokeinolaki 22.7.2011/806)

Poliisilain 2:4 mukaan poliisimiehellä on oikeus suorittaa kotietsintä, tai paikanetsintä siten kuin pakkokeinolain 8 luvussa säädetään poliisitutkintaan noudettavan henkilön löytämiseksi. (Poliisilaki 22.7.2011/872)

Paikanetsintä saadaan toimittaa esineen, omaisuuden, asiakirjan, tiedon tai seikan löytämiseksi 2§:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyin edellytyksin ja 3§:n 1 momentissa tarkoitetun henkilön löytämiseksi. (Pakkokeinolaki 22.7.2011/806) Paikanetsinnän edellytykset ovat siis samat kuin kotietsinnässäkin.

4.3 Läsäolo etsinnällä

Läsäolosta kotietsinnällä on säädetty Pakkokeinolain luvussa 8:5. Pykälässä esitetyt säännökset koskevat yleistä kotietsintää, mutta ovat sovellettavissa myös paikanetsintään siihen soveltuvilta osin. (Tolvanen & Kukkonen 2011, 306.)

Pakkokeinolain mukaan kotietsinnässä tulee mahdollisuuksien mukaan olla paikalla etsinnän toimittajan nimeämä todistaja. Lisäksi sille, jonka luona kotietsintä toimitetaan, tai hänen poissa ollessaan jollekin paikassa asuvalle, työskentelevälle tai muuten luvallisesti olevalle on varattava tilaisuus olla etsinnässä saapuvilla ja kutsua siihen todistaja. Tilaisuutta ei tarvitse varata, jos se viivyttäisi toimitusta merkittävästi. (Pakkokeinolaki 22.7.2011/806)

Kotietsintätilanteessa on tarkkaan harkittava, kuinka kiire etsinnän toteuttamisella on ja kuinka kauan aikaa menisi tilaisuuden varaamiseen. Matkapuhelinten yleisyys on johtanut siihen, että henkilöt ovat yleensä tavoitettavissa, mutta eivät kuitenkaan pääse aina saapumaan etsintäpaikalle nopeasti. (Fredman ym. 2020, 1018.)

Jos kuitenkin kukaan edellä mainituista henkilöistä, eikä heidän kutsumansa todistaja ole ollut toimituksessa läsnä on kotietsinnästä sekä oikeudesta saada pyynnöstä etsintäpäätöksestä jäljennös ja oikeudesta saada kotietsintäpöytäkirjan jäljennös on viipymättä ilmoitettava sille, jonka luona etsintä on toimitettu. (Pakkokeinolaki 22.7.2011/806)

Etsinnän toimittaja saa käyttää kotietsinnässä apunaan asianomistajaa, hänen asiamiestään, asiantuntijaa tai muuta henkilöä, joka voi antaa etsinnän tarkoituksen saavuttamiseksi välttämättömiä tietoja. Etsinnän toimittajan on kuitenkin valvottava, ettei kyseinen henkilö saa salassa pidettävistä ja muista seikoista enempää tietoa kuin on välttämätöntä. Erityistä kotietsintää ei saa toimittaa ilman etsintävaltuutetun läsnäoloa. (Pakkokeinolaki 22.7.2011/806)

4.4 Tartuntatautilaki

Tämän opinnäytetyön aiheen kannalta koimme tarpeelliseksi sisällyttää työhön luvun tartuntatautilaista. Tartuntatautilain tehtävänä on säädellä mm. terveydenhuollon alalla työskentelevien henkilöiden pakollisista rokotuksista, ja millaisissa tilanteissa henkilön on tehtävä selvitys tuberkuloosista ja salmonellasta työtehtävää varten. (JHL tartuntatautilaki, verkkosivu, luettu 6.11.2020) Vaikka tartuntatautilaki koskettaa erityisesti terveydenhuollon alaa on siinä myös valtion virkamiehiä koskettavia pykäläiä ja kohtia.

Tartuntatautilakia sovelletaan tartuntatautien torjuntatyön järjestämiseen ja toteuttamiseen sekä sen suunnitteluun, ohjaukseen, seurantaan ja valvontaan. Mitä tässä laissa säädetään työntekijästä, sovelletaan myös virkamieheen, virkasuhteessa olevaan ja näihin verrattavassa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa olevaan henkilöön sekä työnhakijaan. (Tartuntatautilaki 1227/2016)

Tämän edellä mainitun Tartuntatautilain 1:2§ soveltamisalan perusteella laki koskettaa vahvasti virkamiehiä, eli siis myös poliiseja. Tartuntatautilain sisältö tulisi ottaa huomioon viran toimituksessa.

Tartuntatautilain tarkoitus on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja. (Tartuntatautilaki 1227/2016)

Tartuntatautilain 2:10§ mukaan poliisin on sen huostassa olevien osalta vastattava tartuntatautien torjuntatyöstä osana järjestämisvastuuseen kuuluvaa terveydenhuoltoa siten, että toiminta täyttää tässä laissa asetetut velvoitteet. Tartuntatautien torjuntatyön järjestämisessä 1 momentissa tarkoitettujen viranomaisten ja toimintayksiköiden (mm. poliisi) on oltava yhteistyössä alueen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ja kunnan kanssa, ja niiden on varauduttava poikkeuksellisiin epidemioihin ottaen huomioon sosiaali- ja terveysministeriön johdolla tapahtuvan varautumisen. (Tartuntatautilaki 1227/2016) Pykälän mukaan poliisilla on oma vastuualueensa muiden toimijoiden ohella tartuntatautien torjuntatyössä ja poikkeuksellisiin epidemioihin varautumisessa.

5 TEKNINEN RIKOSTUTKINTA

Tekninen rikostutkinta on toimenpiteenä yksi osa poliisin perustyötä. Teknistä tutkintaa suorittavat monilla eri poliisin toimialoilla työskentelevät poliisimiehet. Poliisilain mukaan poliisin perustehtäviin kuuluu rikosten ennaltaehkäiseminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. (Poliisilaki 22.7.2011/872)

Tekninen tutkinta tukee vahvasti rikosten selvittämistä ja on näin olennainen osa poliisin perusammattitaitoa ja poliisitehtävien hoitoa.

Tekninen rikostutkinta on määritelty Poliisihallituksen määräyksessä teknisen rikostutkinnan järjestämisestä. Määräyksen mukaan teknisellä rikostutkinnalla tarkoitetaan yleisjohtajan tai tutkinnanjohtajan alaisuudessa suoritettavia toimenpiteitä, joissa rikoksen, onnettomuuden tai muun tapahtuman esitutkintaan, poliisitutkintaan tai annettavaan virka-apuun liittyen kuvaamalla, piirroksia laatimalla, näytteitä ottamalla tai muulla vastaavalla tavalla hankitaan selvitystä. (Poliisihallitus POL-2017-14876)

Tekninen tutkinta on jaettu perustason tekniseen tutkintaan ja vaativaan tekniseen tutkintaan. Perustason tekniseen tutkintaan tulisi olla valmiudet jokaisella hälytyspartiolla. Partioautossa tulisi olla välineistö tutkinnan suorittamiseen, ja poliisin perustutkinto antaa valmiudet ja tietotaidon jokaiselle valmistuvalle suoriutua perustason teknisestä tutkinnasta. Vaativa tekninen tutkinta on luokiteltu erikoisvälineistöä vaativaksi ja erikoiskoulutetun henkilöstön tekemäksi tutkinnaksi. Tekniset rikostutkimuskeskukset vastaavat vaativasta teknisestä tutkinnasta. Jokaisella poliisilaitoksella on oma tekninen rikostutkimuskeskus, joka kykenee tekemään vaativaa teknistä tutkintaa. (Poliisihallitus POL-2017-14876)

Suuri osa teknisestä tutkinnasta on tehtävälle menevän hälytyspartion suorittamaa perustason teknistä tutkintaa. Tekniseen tutkintaan kuuluu tavanomaisemmin valokuvaus ja erilaisten näytteen otot. Näytteitä voidaan ottaa esimerkiksi omaisuudesta, kiinteistä rakenteista, tai henkilöstä. Näytteitä otettaessa on näytteen ottajan suojauduttava asianmukaisesti. Perustason suojausvälineitä ovat kertakäyttöiset kumihanskat, sekä kertakäyttöinen hengityssuojain.

Teknistä tutkintaa suoritettaessa ollaan kosketuksissa erilaisiin pintoihin ja esineisiin. Aina on olemassa mahdollisuus, että näytteen ottaja saa käsiteltävältä pinnalta jonkin pisaratartuntana tarttuvan taudin, mikäli näytteen ottaja on suojaunut heikosti. Ensipartion laukku on varustettu kertakäyttösuojaimilla, mutta poliisipartiolla olisi hyvä olla myös omia henkilökohtaisia suojaimia mukanaan, esimerkiksi haalarin taskussa. Näin suojaimet ovat aina saatavilla tarpeen niin vaatiessa, ja ensipartion laukkuihin ei tarvitse jatkuvasti täydentää lisää materiaalia.

Teknistä rikostutkintaa tehdessä saatetaan olla tekemisissä muiden ihmisten kanssa. Ulko-oven ovenkahvasta sormenjälkiä etsivä konstaapeli saattaa kiinnostaa asiaan liittyviä henkilöitä iästä riippumatta. On hyvä ohjeistaa ja opastaa innokkaita sivustaseuraajia pitämään reilu etäisyys toimenpidettä suorittavaan näytteenottajaan kontaminaatoriskin pienentämiseksi, mutta myös pisaratartuntatautien leviämisen minimoimiseksi.

6 TYÖTURVALLISUUS

6.1 Työturvallisuuslaki

Kuten työturvallisuuslain 1 § todetaan, lain tarkoituksena on työympäristön ja työolosuhteiden parantaminen työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi. Työturvallisuuslailla on myös tarkoitus ennalta ehkäistä työtapaturmia, ammattitauteja ja muita terveyshaittoja. Terveiden käsitteellä tarkoitetaan tässä sekä työntekijöiden fyysistä että henkistä terveyttä. Lisäksi tällä säännöksellä halutaan korostaa ennalta ehkäisevien toimien merkitystä terveydellisissä haitoissa. (Saloheimo 2016, 29.)

Työturvallisuuslain keskeiseksi vaatimukseksi on nostettu työolojen parantaminen ja se on yksi työnantajalle säädetyistä velvollisuuksista työturvallisuuslain 8.3 §:n mukaan. Lisäksi työturvallisuuslain tavoitteena on työssäolon parantaminen, kuten kyseisen lain 1 §:ssä sanotaan. Säännös tarkoittaa sitä, että jo saavutettuun suojelutasoon ei voida pysähtyä, vaan koko ajan on pyrittävä parantamaan työoloja kohti sellaista tasoa, että työympäristötekijöiden haittavaikutuksen, kuten tapaturmavaarat, rasitus, haitallinen altistuminen ym. saadaan mahdollisuuksien mukaan estettyä. (Saloheimo 2016, 77.)

Työturvallisuuslaki (23.8.2002/738) ja sen 15 § määrittää, että työnantajan on hankittava ja annettava työntekijän käyttöön erikseen säädetyt ja vaatimukset täyttävät ja tarkoituksenmukaiset henkilösuojaimet, jollei tapaturman tai sairastumisen vaaraa voida välttää tai riittävästi rajoittaa työhön tai työolosuhteisiin kohdistuvilla toimenpiteillä. (Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738)

Kuten yllä olevassa kappaleessa mainitaan, on työnantajalla velvollisuus tarjota työntekijälle henkilösuojaimet. Työturvallisuuslaki (23.8.2002/738) ja sen 18 § veloittaa, että työntekijän on noudatettava työnantajan toimivaltansa mukaisesti antamia määräyksiä ja ohjeita. Työntekijän on muutoinkin noudatettava työnsä ja työolosuhteiden edellyttämää turvallisuuden ja terveellisyyden ylläpitämiseksi tarvittavaa järjestystä ja siisteyttä sekä huolellisuutta ja varovaisuutta. Saman lain 20 § taas veloittaa, että työntekijän tulee huolellisesti ja ohjeiden mukaisesti käyttää ja hoitaa työnantajan hänelle 15 §:n mukaisesti antamia henkilösuojaimia ja muita varusteita. Työntekijän on työssään käytettävä sellaista asianmukaista vaatetusta, josta ei aiheudu tapaturman vaaraa. (Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738)

6.2 Suojautuminen

Tartuntatautilain 2:7§ mukaan tartuntatautien torjunnan yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Ministeriö vastaa valtakunnallisesta terveydenhuollon häiriötilanteisiin tai niiden uhkaan varautumisesta ja näiden tilanteiden johtamisesta. (Tartuntatautilaki 1227/2016)

Pisaratartuntana tarttuvia tauteja vastaan suojautuminen on jokseenkin yksinkertaista. Koronavirusepidemian aikana suojautumistapoja on toistettu ja terävöitetty ihmisille monesta eri lähteestä melkein pä jatkuvalla syötöllä.

Koronaviruksen torjumiseksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitos kehottaa ihmisiä pysymään kotona mahdollisimman paljon ja tekemään mahdollisuuksien mukaan muun muassa etätöitä. Toimenpiteillä pyritään vähentämään lähikontakteja ja näin hidastamaan ja torjumaan viruksen leviäminen. Julkisilla paikoilla liikkuesssa ohjeistetaan pitämään vähintään yhden tai kahden metrin turvaväli muihin ihmisiin, julkisilla paikoilla liikuttaessa ohjeistetaan käyttämään myös kasvomaskia. Kaikenlaista kättelyä ja toisten koskettelua tulisi välttää. Käsii tulisi pestä tai desinfioida usein ja yskimishygieneiasta huolehtia. (THL14) Ohjeistukset pätevät sellaisenaan mihin tahansa pisaratartuntana tarttuvaan tautiin, toki muun lievemman taudin torjumista ei välttämättä toteutettaisi yhtä järeillä ja laajamittaisilla suosituksilla.

Koronavirus saattaa tutkimusten perusteella tarttua myös niin sanottuna aerosolitartuntana ilmvälitteisesti. Viruksen kantajan hengitettäessä ilmaan syntyy suurempien pisaroiden lisäksi hyvinkin pieniä pisaroita, jotka jäävät ilmaan leijumaan aerosolina. Tätä ilmvälitteisen tartunnan riskiä pidetään pienempänä kuin pisaratartuntaa. On kuitenkin vielä epäselvää, kuinka hyvin koronavirus leviää ilmvälitteisesti ja kuinka kauan virus säilyy ilmassa tarttumiskykyisenä. (Työterveyslaitos, tartuntatapa vaikuttaa suojaustarpeeseen, luettu 7.11.2020.)

Jos henkilö epäilee altistuneensa koronavirukselle, ohjeistetaan häntä hakeutumaan koronatestiin. (THL14) Testauskapasiteettia on kasvatettu vuoden 2020 aikana. Testauksella on tarkoitus asettaa altistuneet ja taudin saanut karanteeniin, sekä jäljittää ja tilastoida taudin leviämistä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos suosittaa hakeutumaan koronatesteihin silloinkin, jos henkilö tuntee edes lieviä koronavirukseen viittaavia oireita.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos suosittaa hyvää käsihygieniaa osana tartuntariskin alentamista. Käsiiä kannattaa pestä vedellä ja saippualla vähintään 20 sekunnin ajan. Kädet kannattaa pestä aina kun tulee ulkotiloista sisätiloihin, wc-käynnin jälkeen tai kun on niistänyt, aivastanut tai yskinyt. Kädet kannattaa kuivata pesun jälkeen huolellisesti puhtaaseen, kuivaan pyyhkeeseen. Mikäli käsien pesu ei onnistu, kannattaa käyttää alkoholipohjaista tai muuta kemikaaliviranomaisen hyväksymää käsihuuhdetta. Silmien, nenän ja suun koskettelua kannattaa välttää, ellei ole juuri aiemmin pessyt käsiään. Yskiminen ja aivastaminen kannattaa tehdä kertakäyttöiseen nenäliinaan, joka on hyvä hävittää roskeen heti tämän jälkeen. Jos ei ole nenäliinaa mukana, tulee aivastaa tai yskiä hihaan, eikä käsiin. Toisiin ihmisiin suositellaan pitämään vähintään yhden – kahden metrin etäisyys. Mikäli tällaista etäisyyttä ei ole mahdollista pitää, suositellaan käyttämään kasvomaskia. Myös kättelyä tulee välttää. (THL14)

Poliisien perustason suojaus, eli kertakäyttöhanskat ja hengityssuoja ovat jo sinänsä hyvä suoja pisaratartuntana tarttuvien tauteja vastaan. Myös suojalasien käyttöä kannattaa suosia, sillä niillä saadaan vältettyä silmien hieromista. Mikäli poliisimies joutuu kuitenkin menemään tilaan, jossa on hetkeä aiemmin ollut koronaposiitivinen henkilö, voi hän pukeutua niin sanottuun “avaruuspukuun”, eli koko kropan peittävään harsomaisesta kankaasta tehtyyn kertakäyttöhaalariin.

Koska kädet on hyvä pestä heti toimenpiteen jälkeen, kannattaa poliisimiehen kuljettaa mukanaan desinfiointiainepulloa. Aina ennen poliisiasemalta liikkeelle lähtemistä, on hyvä varmistaa, että ajoneuvosta löytyy desinfiointiainetta. Poliisimiehen on myös hyvä pitää henkilökohtaista desinfiointiainepulloa mukanaan.

6.2.1 Rokotukset

Maailmalla kehitetään vauhdilla rokotetta uutta koronavirusta vastaan, mutta vielä marraskuussa 2020 markkinoille ei ole saatu yhtäkään rokotetta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan uutta koronavirusta vastaan on kehitteillä yli 200 erilaista rokoteaihiota, mutta ne eivät ehdi taltuttamaan nyt käynnissä olevaa epidemiaa. Rokotteiden kehittäminen on monivaiheinen ja hidas prosessi. THL:n mukaan toimivan koronavirusrokotteen käyttöönottoa ja rokotusten aloittamista on realistista odottaa vuoden 2021 alussa. (THL11)

Influenssaa vastaan Suomessa sen sijaan rokotetaan ihmisiä. Monet yritykset ja muut toimijat tarjoavat työntekijöilleen mahdollisuuden ottaa influenssa rokotteen työnantajan laskuun. Suomessa annetaan influenssarokote valtion varoista sellaisille henkilöille, joiden terveydelle influenssa aiheuttaa oleellisen uhan tai joiden terveydelle influenssarokotuksesta on merkittävää hyötyä. Tällaisia henkilöitä ovat mm. terveys- ja sosiaalialan ammattilaiset sekä lääkehuollon henkilöstö, raskaana olevat naiset, alle 7-vuotiaat lapset, 65-vuotta täyttäneet ihmiset, sairautensa vuoksi riskiryhmään kuuluvat 7-65-vuotiaat ja vakavalle influenssalle alttiiden henkilöiden läheiset. Lisäksi varusmiespalveluksen aloittavat henkilöt saavat maksuttoman rokotteen. (THL12)

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA PRODUKTI

7.1 Produkti

Toiminnallisiin opinnäytetöihin kuuluu raportin lisäksi itse produkti eli tuotos, joka on usein kirjallinen. (Vilkka & Airaksinen 2004, 65.)

Osana toiminnallista opinnäytetyökokonaisuutta toteutamme produktin, eli tässä tapauksessa ohjeistuksen pizaratartuntana tarttuvista taudeista ja niiltä suojautumisesta koti- ja paikanetsintää toimitettaessa. Ohjeistus on tarkoitettu ensisijaisesti etsintöjä suorittaville poliisimiehille, toki toivomme, että ohjeistuksesta olisi laajemminkin hyötyä poliisin keskuudessa. Esimerkiksi työ voisi lisätä tietoutta sellaisissa poliisitehtävissä työskentelevälle henkilölle, joka ei normaalisti ole etsinnöillä mukana, mutta on kiinnostunut aiheesta ja halukas kehittämään itseään.

Toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan ohjeistamista. (Vilkka & Airaksinen 2004, 9.) Tämä käytännön toiminnan ohjeistaminen on ollut meidän keskeisenä tavoitteenamme produktiosaa suunnitellessa ja sitä tehdessä.

Ohjeistus toteutetaan Word-dokumenttina ja sen suunnittelu- ja toteutustyö on aloitettu samoihin aikoihin, kuin opinnäytetyönkin. Ohjeistus valmistuu samaan aikaan opinnäytteen raportin kanssa. Produktiin kerättiin tietoa samaan aikaan ja samalla tavalla, kuin opinnäytetyön raporttiosaan, eli laajasti monipuolisia lähteitä hyödyntäen. Produktin on tarkoitus olla suppeampi, tiiviimpi ja helppolukuisempi kokonaisuus, kuin opinnäytetyön raporttiosan. Ohjeistus ja raportti jakavat saman tietoperustan ja käyvät läpi samoja aiheita.

Ohjeistuksessa asiat on vain esitetty, kuten jo mainittu, tiivistäen. Opinnäytetyömme tullaan julkaisemaan sähköisenä versiona Theseuksessa, ja produkti on sieltä tulostettavissa.

Produktin rakenne on selkeä ja helppolukuinen. Produkti on ohjeistus poliisille ja siinä kerrotaan opinnäytetyössä käsitellyt pisaratartuntana tarttuvat taudit, niiden tyypillisimmät oireet, itämisajat ja tarttumistavat. Yleishyödyllisten tautiesittelyjen lisäksi produktissa on osio mikä linkittyy vahvasti poliisitoimintaan. Osiossa käydään läpi yksinkertaisimpia tapoja, joita toteuttamalla jokainen poliisimies pystyy omalla toiminnallaan estämään pisaratartuntatautiin leviämisen. Koska produktin on tarkoitus olla julkinen, siihen ei sisällytetä salassa pidettävää materiaalia.

Produktin tekstissä tulisi käyttää kohderyhmää puhuttelevaa ja sisällön kannalta tarkoituksenmukaista kirjoitustyyliä. Produktissa tulee ottaa huomioon kohderyhmän ikä, asema ja tietämys aiheesta, produktin käyttötarkoitus ja erityisluonne. (Vilka & Airaksinen 2004, 129.) Olemme pyrkineet kirjoittamaan produktin niin selkeällä ja helppolukuisella kielellä kuin vain mahdollista. Produktin käsittelemät asiat on esitetty tiivistäen siten, että siinä käsitellään tiivistetysti kaikista olennaisimmat asiat. Emme käy läpi yksityiskohtaisuuksia ja toissijaisia aiheeseen liittyviä asioita. Produktin ulkoasu on selkeä. Eri aihealueet on eroteltu suurehkoin otsikoin, jotta lukijan on helppo löytää etsimänsä tieto ohjeistuksesta. Koska produktin kohderyhmä on yleisesti poliisit ympäri Suomea siihen ei sisällytetä tietyn poliisiaseman toimintatapoja esimerkeiksi. Toimintatavat kun vaihtelevat alueittain. Pyrimme esittämään asiat ohjeistuksessa siten, että ne olisivat hyödynnettävissä ainakin lähes samanlaisina lukijan poliisiaseman sijainnista ja ohjeistetuista toimintamalleista riippumatta.

Opinnäyteprosessissa selostetaan ja arvioidaan produktitekstin prosessointia ja eri vaiheita. (Vilka & Airaksinen 2004, 129.) Produktitekstin prosessointi lähti liikkeelle samoihin aikoihin kuin opinnäytteen tekstiosuus. Aloitimme pohtimaan ja suunnittelemaan produktimme eri toteutustapoja. Melko heti kävi selväksi, että Word dokumentin muotoon toteutettu ohjeistus tulisi olemaan produktin toteutusformaatti. Word dokumenttiin päädyttiin sen helpon muokattavuuden ja kirjoittajille tutun käyttöympäristön vuoksi. Word pohjaan on helppo lisätä tekstiä ja kuvia, ja näin saada produkti näyttämään helposti kirjoittajiensa ajatusten ja ideoiden ilmentymältä. Toki Word dokumentin valintaan vaikutti kirjoittajien tietotekniset taidot, tarkemmin niiden keskinkertaisuus. Mahdollisuuksia esimerkiksi ohjattuun, leikattuun ja editoituun videomuotoiseen produktiin ei ole, emmekä

muutenkaan kokeneet kovien visuaalisten tuotantoarvojen antavan produktille mitään. Pääfokus on lyhyesti ja ytimekkäästi ilmaistuissa asioissa, muistilistan omaisesti.

Teimme produktia opinnäytetyön ohella. Teimme työnjakoa siitä, mihin asioihin kumpikin tekijä keskittyy. Kun koimme, että olimme saaneet riittävän laajan rungon produktille, suunnittelimme yhdessä jatkotoimenpiteitä. Työnjako sujui hyvin. Haasteeksi koimme tekijöiden asumisen eri kaupungeissa, joten emme päässeet tapaamaan toisiamme niin usein, kuin olisimme toivoneet. Myöskin Poliisiammattikorkeakoulun opetuksen siirtyminen pääosin etäyhteyksien varaan, on vähentänyt yhteisiä tapaamisiamme. Toki pidimme tiiviisti yhteyttä eri viestivälineiden avulla, mutta olisi silti ollut hyödyllistä pitää enemmän palavereja kasvotusten.

7.2 Pohdinta

Olemme käyttäneet lähteenä opinnäytetyössämme paljon varsinkin suomalaisen Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen raportteja ja asiakirjoja, sillä koemme sen luotattavaksi ja objektiiviseksi toimijaksi. Kyseisestä taudista on saatavilla todella suuri määrä erilaista tietoa, ja välillä tätä opinnäytetyötä tehdessämme havaitsimme, että tiedon tulvasta oli vaikea löytää juuri meidän tarpeisiimme sopivaa luotettavaa tietoa. Tietoa myös tuotetaan jatkuvasti lisää ja epidemiatilanne elää. Covid-19 on aiheuttanut maapallolla yli miljoona kuollutta ihmistä vuoden 2020 aikana. Kuolonuhrien lisäksi uusi koronavirus on muuttunut melkein pä jokaisessa valtiossa poliittiseksi aiheeksi, jonka vuoksi kyseistä aiheesta on myös valtava määrä disinformaatiota liikkeellä.

Pakkokeinolain pykälien mukaisesti toimittaessa koti- ja paikanetsinnöillä voi etsintää suorittavien poliisimiesten lisäksi olla paljonkin muita henkilöitä. Parhaimmassa tapauksessa kotietsintää suorittaa esimerkiksi kaksi partiollista, eli pääsääntöisesti neljä kappaletta poliiseja, heidän lisäksi paikalla on asunnossa kirjoilla olevat kaksi henkilöä, sekä henkilöiden nimeämä ulkopuolinen todistaja. Pienessä kerrostaloasunnossa aurinkoisena kesäkuuisena päivänä tunnelma etsinnällä on varmasti katossa. Poliisien on totta kai huolehdittava heille annetun virkatehtävän asianmukaisesta hoitamisesta työturvallisuusnäkökulma huomioon ottaen. Tämä koskee luonnollisesti kaikkea poliisitoimintaa. Esimerkkitalanteen mukaisessa tilanteessa etsintää toimitettaessa partiot ottavat huomioon kotietsintään liittyvät lakipykälät pyrkien toteuttamaan ne parhaalla mahdollisella tavalla. Huomioon otetaan myös monet poliisitoiminnan eri taktiset ja tekniset

asiat ja toimintamallit. Näiden huomioon otettujen asioiden lisäksi olisi hyvä muistaa myös hygieniaan liittyviä asioita osana asiakaskohtaamisia. Etsintätilanteissa tilat voivat olla ahtaat ja tiloissa toimitaan lähekkäin eri ihmisten kanssa. Kuten todettu pisaratartuntataudit tarttuvat helpoiten ihmisestä toiseen ahtaissa tiloissa. (THL1) Nämä tilat muodostavat siis erityisen riskin myös poliiseille. Tartuntatautien leviämisen estäminen ahtaissa tiloissa voi olla haastavaa. Tämän opinnäytetyön tarkoitus on esitellä eri pisaratartuntana tarttuvia tauteja, niiden oireita ja yleisesti kuinka niiltä on mahdollista suojautua, poliisin työtehtäviä hoidettaessa ja muulloinkin.

Poliisin peruskoulutuksessa monilla taktiikkaan ja voimankäyttöön liittyvillä tunneilla puhuttiin useasti poliisitoiminnan työkalupakista. Pakissa on useita eri toimintamalleja ja vaihtoehtoja, kuinka selvittää käsillä oleva poliisin virkatehtävä. Ehkäpä tämän opinnäytteen lukijalle tulee lukemisen pohjalta uusia toimintamalleja, tai ainakin ajatuksia toimintamalleista etsintöjä suoritettaessa.

Kuten kappaleessa kolme on käyty läpi eri sairauspoissaolot aiheuttavat huomattavan kuluerän menetetyt työpanoksen muodossa. Kappaleen tilastot ovat vanhat, vuodelta 2012, uudempaa tilastoa aiheesta ei ole tehty. Epäilemme, että tilastot eivät välttämättä hirveästi ole muuttuneet kahdeksassa vuodessa. Tähän tilastoon peilaten on vain arvailtavissa, kuinka paljon sairaus- ja karanteenipoissaolot työpaikoilta olisivat lisääntyneet, jos hallitus ei olisi ruvennut järeisiin toimenpiteisiin koronavirusta vastaan keväällä 2020.

Onneksi tätä syksyllä kirjoitettaessa Suomen tilanne koronaviruksen suhteen vaikuttaa globaalissa mittakaavassa varsin positiiviselta. Vuoden 2020 koronavirusepidemia on vaikuttanut erittäin laajasti melkein pä kaikkiin yhteiskuntamme eri osa-alueisiin ja ihmisiin. Vain aika näyttää miten yhteiskunta ja koko maapallo selviävät pandemian synnyttämistä taloudellisista ja yhteiskunnallisista ongelmista. Koronaviruksesta ei ole ainakaan vielä saatavilla kovin paljon varmaa faktatietoa. Toivottavaa olisi, että epidemia laantuisi mahdollisimman lievin jälkiseurauksin ja sitä vastaan pystyttäisiin jatkossa rokottamaan ja muutenkin suojautumaan. Todennäköisesti tauti tulee jäämään maapallolle kiertämään, kuten SARS ja MERS, kokonaan siitä tuskin pääsemme eroon.

Tässä opinnäytetyössä emme lähteneet erittelemään ja käymään yksityiskohtaisesti läpi teknisen rikostutkinnan eri osa-alueita ja toteuttamiskeinoja johtuen poliisin eri taktisten ja teknisten toimintamenetelmien salassa pidettävyydestä. Perustason teknisessä tutkinnassa

osana suojavarustusta on kertakäyttöinen hengityssuojain. Käytännössä suojaimet ovat hyvin, ellei täydellisen samankaltaisia, mitä Terveystieteiden ja hyvinvoinninlaitoksen suositusten mukaan olisi hyvä käyttää varsinkin julkisilla paikoilla. Näin ollen hengityssuojain täyttää, sekä poliisin toimintamalleihin kuuluvan näytteen kontaminaatoriskin minimoimisen, sekä suosituksen hengityssuojaimien käytöstä pisaratartuntana leviävien tartuntatautien leviämisen estämiseksi. (THL1)

Kaiken kaikkiaan olemme tyytyväisiä tekemäämme raporttiin ja produktiin. Saimme siihen sisällytettyä haluamamme asiat paisuttamatta sitä kuitenkaan liian laajaksi. Koemme, että pääsimme itsellemme asetettuihin tavoitteisiin opinnäytetyön, sekä myös produktin osalta. Opinnäytetyön tekeminen on ollut haastava ja aikaa vievä kokonaisuus, mutta koska olemme olleet todella kiinnostuneita valitsemastamme aiheesta, on opinnäytetyön tekeminen ollut myös todella palkitsevaa ja opettavaista. Olemme itsekin oppineet opinnäytetyön tekemisen yhteydessä valtavasti lisää esimerkiksi opinnäytetyömme aiheista.

LÄHTEET

Duodecim 1, 2020, Terveyskirjasto, SARS ja MERS, luettavissa

https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00603 luettu

22.10.2020

Duodecim2, 2020, Terveyskirjasto, lasten infektiot, luettavissa

https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=skl00009 luettu

22.10.2020

Duodecim3, 2020, Terveyskirjasto, epidemia, luettavissa

https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=ltt00728&p_hakusana=epidemia luettu 22.10.2020

Fimea, 2020, Pandemia, luettavissa

<https://www.fimea.fi/ammattilaiset/influenssa/pandemia> luettu 22.10.2020

Fredman Markku, Kanerva Janne, Tolvanen Matti, Viitanen Marko 2020: Esitutkinta ja pakkokeinot: Alma Talent Oy

Haikansalo, Anu & Korander, Timo 2020: Opinnäytetyöohje. Opinnäytetyön prosessi, toteutus ja arviointi poliisi (AMK) -tutkinossa: Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

Hakala, Juha T. 2004: Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille. 2. painos: Tampere, Juha T. Hakala ja Gaudeamus Kirja

Huovinen Pentti, Thedi Ziegler, 2011, Influenssa, Pandemiaviruksen päiväkirja: Kustannus Oy Duodecim

HE 222/210 vp

JHL, 2020, Tartuntatautilaki, luettavissa <https://www.jhl.fi/tyoelama/ammattialat/sosiaali-ja-terveyspalveluala/tartuntatautilaki/> luettu 6.11.2020

Pakkokeinolaki 22.7.2011/806

Poliisihallitus, Poliisin henkilöstön Covid-19-testaaminen POL-2020-20171

Poliisihallitus, Määräys teknisen tutkinnan järjestämisestä, POL-2017-14876

Poliisilaki 22.7.2011/872

Rikoslaki 19.12.1889/39

Rissanen Mikko, Kaseva Elina 2014: Menetetyn työpanoksen kustannus, sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosasto toimintapolitiikkayksikkö strateginen suunnittelu - ryhmä.

Saloheimo Jorma, 2016, Työturvallisuus - Perusteet, Vastuu ja Oikeusturva: Talentum Oyj

Salonen Kari 2013: Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön.

Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle: Tampere, Juvenes print Oy.

Luettavissa: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf> luettu 6.11.2020

Tartuntatautilaki 1227/2016

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738

Tolvanen Matti, Kukkonen Reima 2011: Esitutkinta- ja pakkokeino-oikeuden perusteet: Talentum

THL1, 2020, Suositus kasvomaskien käytöstä kansalaisille, luettavissa

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/suositus-kasvomaskien-kaytosta-kansalaisille> luettu 20.10.2020

THL2, 2020, Koronavirus Covid-19 oireet ja hoito, luettavissa

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/oireet-ja-hoito-koronavirus#oireet> luettu 17.11.2020

- THL3, 2020, Koronaviruksen tarttuminen ja itämisaika, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/koronaviruksen-tarttuminen-ja-itamisaika> luettu 16.11.2020
- THL4, 2020, Koronavirus ja tukostaipumus, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19/koronavirus-ja-tukostaipumus> luettu 15.10.2020
- THL5, 2020, Koronaepidemia: alueiden tilanne, suositukset ja rajoitukset, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsaus-koronaviruksesta/koronaepidemia-alueiden-tilanne-suositukset-ja-rajoitukset> luettu 7.11.2020
- THL6, 2020, Tuberkuloosi, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/tuberkuloosi> luettu 11.10.2020
- THL7, 2020, Influenssa, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/influenssa> luettu 14.10.2020
- THL8, 2020, lepää flunssan aikana, luettavissa <https://thl.fi/fi/ajankohtaista/kampanjat/voi-hyvin-talvella/lepaa-flunssan-aikana> luettu 14.10.2020
- THL9, 2020, Norovirus, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/norovirus> luettu 14.10.2020
- THL10, 2020, Koronaan liittyvä karanteeni, luettavissa <https://thl.fi/fi/-/koronaan-liittyvan-karanteenin-pituus-lyhenee-10-paivaan-12.10.-alkaen> luettu 15.10.2020
- THL11, 2020 Rokotteet ja koronavirus, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/rokotteet-ja-koronavirus> luettu 8.11.2020

THL12, 2020, Kenelle ilmainen influenssarokote, luettavissa

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/rokotteet-a-o/influenssarokote/kenelle-ilmainen-influenssarokote-> luettu 29.10.2020

THL13, 2020, Koronavirus Covid-19, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19> luettu 09.10.2020

THL14, 2020, Tarttuminen ja suojauminen-koronavirus, luettavissa

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojauminen-koronavirus> luettu 7.11.2020

THL15, 2020, Noroviruksen seuranta ja esiintyvyys suomessa, luettavissa

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/norovirus/noroviruksen-esiintyvyys-ja-seuranta-suomessa> luettu 24.11.2020

THL16, 2020, Influenssan esiintyvyys Suomessa, luettavissa

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/influenssa/influenssan-esiintyvyys-suomessa> luettu 24.11.2020

THL17, 2020, Tuberkuloosin esiintyvyys Suomessa, luettavissa

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/tuberkuloosi/tuberkuloosin-esiintyvyys-suomessa> luettu 24.11.2020

THL18, 2020, Taudit ja torjunta, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta> luettu 24.11.2020

Työterveyslaitos, 2020, Tartuntatapa vaikuttaa suojaustarpeeseen, luettavissa

<https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-suu-ja-nenasuojus> luettu 7.11.2020

YLE, 2020, Koronavirusepidemia on muuttunut pandemiaksi, luettavissa

<https://yle.fi/uutiset/3-11252573> luettu 22.10.2020

Vilkkä, Hanna & Airaksinen, Tiina 2004: Toiminnallinen opinnäytetyö. 1.-2. painos.
Jyväskylä: Tekijät ja Kustannusosakeyhtiö Tammi

Pisaratartuntataudit, ohjeistus

Hyvärinen Olli & Karhiaho Aleks

11/2020

Johdanto

Tämä ohjeistus pisaratartuntana tarttuvista taudeista on osa poliisi AMK koulutuksemme opinnäytetyötä. Toteutimme opinnäytetyömme toiminnallisena työnä. Toiminnalliseen työhön teimme raportin, eli teoriaosan, mutta myös tämän produktiosan.

Tämä ohjeistus on laadittu ensisijaisesti koti- ja paikanetsintää suorittaville poliisimiehille. Toki toivomme, että ohjeistus päätyy muidenkin kuin etsintää suorittavien poliisien luettavaksi. Ohjeistuksessa on kerrottu tärkein sisältö pisaratartuntana tarttuvista taudeista, niiden oireista, hoitomuodoista ja tarttumistavoista. Lisäksi käymme läpi yksinkertaisimpia, helpoimpia ja tehokkaimpia tapoja, mitä toteuttamalla jokainen poliisi pystyy omalla toiminnallaan minimoimaan pisaratartuntatautien leviämisen.

Tautiesittelyjen lisäksi olemme koonneet ohjeistukseen keskeisimmän lainsäädännön tartuntatautilain ja työturvallisuuslain osalta.

Ohjeistus on laadittu loka-marraskuussa 2020 ja perustuu kirjoitushetkellä voimassa olevaan lainsäädäntöön. Ohjeistuksen sisältöä ei tulla pitämään ajan tasalla lainsäädännön muuttuessa.

Hyvärinen Olli ja Karhiaho Aleksu AMK20183A

Sisällysluettelo

1. PISARATARTUNTANA TARTTUVAT TAUDIT	3
1.1 COVID-19 (SARS-COV-2).....	3
1.2 TUBERKULOOSI	5
1.3 INFLUENSSA	6
1.4 FLUNSSA ELI NUHAKUUME	7
1.5 NOROVIRUS	8
2. KOTI- JA PAIKANETSINTÄ, TEKNINEN TUTKINTA	9
3. SUOJAUTUMINEN ETSINNÖILLÄ JA TEKNISTÄ TUTKINTAA SUORITTAESSA.....	10
4. KESKEINEN LAINSÄÄDÄNTÖ TYÖTURVALLISUUDESTA	12

1. Pesaratartuntana tarttuvat taudit

Tartuntatauti, eli infektio tauti on infektiosairaus. Infektiosairaus voi siirtyä eliöstä toiseen tautia aiheuttavan mikrobin välityksellä. Mikrobi voi siirtyä eliöstä toiseen joko välillisesti, tai suoraan. (THL1) Esimerkiksi kun henkilö kättelee toista henkilöä, kosketus on suora. Kun taas henkilö koskettaa ovenkahvaa julkisessa tilassa hän voi saada kahvasta välillisesti jonkun toisen henkilön mikrobeja.

1.1 Covid-19 (SARS-CoV-2)

Kiinassa todettiin joulukuussa 2019 keuhkokuume tapauksia, joiden aiheuttajaksi on varmistunut uusi, aiemmin tuntematon koronavirus, SARS-CoV-2. Tämä uusi koronavirus nimettiin sen sukulaisviruksen, SARS-koronaviruksen mukaisesti. Uudesta koronaviruksesta seuraavaa tautia kutsutaan nimellä COVID-19. Tämä tulee sanoista corona, virus, disease. (THL2)

Oireet:

- Kuume
- Yskä
- Kurkkukipu
- Hengenahdistus
- Lihaskivut
- Väsymys
- Nuha
- Pahoinvointi
- Ripuli
- Maku- ja hajuaistin häiriöt

Itämisaika:

- 1-14 päivää
- Keskimääräinen itämisaika neljä - viisi päivää
- Koronaviruksen saanut henkilö voi levittää virusta jo yksi – kaksi päivää ennen oireita

- Täysin oireeton henkilö voi olla tartunnan lähde

Hoito:

- Positiivisen korona tuloksen saanut henkilö voi sairastaa tautia kotonaan, mikäli hänen oireensa ovat lieviä
- Mikäli sairastuneella henkilöllä on vakavia oireita, kuten hengenahdistusta tai hänen yleistilansa heikkenee, tulee hänen olla yhteydessä terveyskeskukseen
- Riskiryhmään kuuluvien tulee olla herkemmin yhteydessä terveyskeskukseen
- Sairaana ollessa on huolehdittava riittävästä levosta ja nesteen saamisesta
- Mikäli koronavirukseen sairastunut henkilö joutuu lähtemään sairaalaan, tulee hänen peittää suunsa ja nenänsä kertakäyttönenäliinalla tai suu-nenäsuojuksella

Tarttumistapa/ympäristö:

- Pissatartuntana
- Yskiessä tai aivastaessa
- Lähikontaktissa toisen ihmisen kanssa
- Pinnoilta, joille päätynyt hengitystie-eritteitä

Milloin voi palata töihin: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos suosittaa nykyisen tiedon valossa, että henkilö, kenellä on todettu koronavirus, pysyttelee kotonaan siihen asti, kunnes hän on ollut oireeton kahden vuorokauden ajan ja oireiden alusta on kulunut vähintään seitsemän vuorokautta. Jos henkilöllä on oireita vielä 7.vuorokautena tai sen jälkeen, tulee hänen pysyä kotona, kunnes hän on ollut oireeton vähintään kaksi vuorokautta. (THL3)

Oireettomuus tarkoittaa sitä, että kuumetta ei enää ole sekä muut oireet ovat selkeästi vähentymässä. Mikäli henkilön ainoa oire on maku- ja hajuaistin muutos tai lievä ärsytysyskä, ei eristystä enää tarvitse jatkaa. (THL3)

Muuta: Koronavirus myös altistaa tartunnan saaneen henkilön laskimotukoksiin, sillä koronavirusinfektio aktivoi veren hyytymisjärjestelmää. Henkilön kenellä on kohonnut riski verisuonitukoksille, tulee tämä huomioida. Mikäli henkilöllä on ollut aiemmin ylä- tai alaraajan laskimotukos tai keuhkoembolia ja hän sairastuu kuumeiseen koronavirusinfektioon, tulee hänen olla yhteydessä hoitavaan lääkäriin. Koronainfektion aikana tukosriskiä voi alentaa huolehtimalla riittävästä nesteytyksestä, liikkumalla aktiivisesti ja välttelemällä pitkäaikaista paikallaan olemista. (THL4)

1.2 Tuberkuloosi

Tuberkuloosi on Mycobacterium tuberculosis -bakteerin aiheuttama infektio. Keuhkotuberkuloosi on tavallisin tuberkuloosin muoto, mutta Tuberkuloosi voi ilmetä missä tahansa elimissä. Osa tuberkuloosipotilaista voi tartuttaa tautia toisille, koska heillä erittyy ysköksiin niin paljon tuberkuloosibakteereita, joita he sitten yskiessään ja puhuessaan levittävät ympäristöönsä. Kun samassa tilassa oleva henkilö hengittää näitä, hän altistuu tuberkuloosille. (THL5)

Oireet:

- Jopa kuukausia kestävä yskä ja limainen yskös
- Laihtuminen ja yleiskunnon heikkeneminen

Itämisaika:

- Yleisesti kaksi vuotta
- Oireet voivat myös ilmentyä kymmenien vuosien jälkeen

Hoito:

- Useamman lääkkeen yhteishoito
- Hoito kestää vähintään kuusi kuukautta

Tarttumistapa/ympäristö:

- Pysäytystartuntana
- Yskiessä tai puhuessa

Milloin voi palata töihin: Tilanteessa tulee toimia oman työpaikan sairasolokäytäntöjen mukaisesti.

Muuta: Valtaosa sairastuneista ei koskaan oireile.

1.3 Influenssa

Influenssa on influenssavirusten aiheuttama äkillinen ylempien hengitysteiden tulehdus. Influenssaepidemioita esiintyy Suomessa jokaisena talvena. Sairastumisen todennäköisyyteen ja vakavuuteen vaikuttavat monet tekijät: virustyyppi ja tartunnan saaneen ihmisen terveydentila sekä hänen kykynsä muodostaa suojaa aiempien viruskohtaamisten ja rokotusten pohjalta. (THL6)

Oireet:

- Korkea kuume
- Lihaskipu
- Päänsärky
- Huonovointisuus

Voi olla myös:

- Kuivaa yskää
- Kurkkukipua
- Nuhaa
- Samankaltaista nenän tukkoisuutta kuin nuhakuumeessa

Itämisaika:

- Yksi - neljä päivää tartunnasta oireiden alkuun

Hoito:

- Useasti riittää oireenmukainen hoito, eli samat toimenpiteet kuin tavallisen flunssan hoidossa

Tarttumistapa/ympäristö:

- Pisaratartuntana
- Yskiessä tai aivastaessa
- Tartunnan saanut voi levittää tautia jo päivää ennen oireiden ilmaantumista
- Tartuttavuus suurinta taudin alkuvaiheessa
- Lapset voivat tartuttaa tautia jopa kaksi viikkoa

Milloin voi palata töihin: Tilanteessa tulee toimia oman työpaikan sairaselokäytäntöjen mukaisesti. Työterveyslaitos ohjeistaa, että työhön voi palata siinä vaiheessa, kun sairastuneella henkilöllä on takanaan yksi päivä kuumeettomana ja oireet ovat lievittyneet.

Muuta: Influenssaa on neljää päätyyppiä. Niitä ovat A, B, C ja D. A- ja B-tyypit aiheuttavat vuosittain epidemioita ihmisille. A-tyypin influenssa jakaantuu moneen alatyypiin. Näistä tunnetuin on A(H1N1), joka on vuoden 2009-2010 pandemian jälkeläinen, eli ns. "sikainfluenssa". Tämä influenssa on muuttunut normaaliksi kausi-influenssaksi. Influenssa B:n epidemiat ovat lievempiä kuin A-tyypin aiheuttamat.

Rokotukset: Suomessa rokotetaan ihmisiä influenssaa vastaan. Monet yritykset ja muut toimijat tarjoavat työntekijöilleen mahdollisuuden ottaa influenssa rokotteen työnantajan laskuun. Suomessa annetaan influenssarokote valtion varoista sellaisille henkilöille, joiden terveydelle influenssa aiheuttaa oleellisen uhan tai joiden terveydelle influenssarokotuksesta on merkittävää hyötyä. Tällaisia henkilöitä ovat mm. terveys- ja sosiaalialan ammattilaiset sekä lääkehuollon henkilöstö, raskaana olevat naiset, alle 7-vuotiaat lapset, 65-vuotta täyttäneet ihmiset, sairautensa vuoksi riskiryhmään kuuluvat 7-65-vuotiaat ja vakavalle influenssalle alttiiden henkilöiden läheiset. Lisäksi varusmiespalveluksen aloittavat henkilöt saavat maksuttoman rokotteen. (THL7)

1.4 Flunssa eli nuhakuume

Flunssaa eli nuhakuumetta aiheuttavia viruksia on noin parisataa erilaista. Flunssaa esiintyy Suomessa ympäri vuoden, mutta Suomessa flunssaa on syksyisin ja talvisin enemmän kuin kesällä. Tämän aiheuttaa se, että syksyisin ja talvisin ihmiset ovat enemmän sisätiloissa, jolloin tauti pääsee helpommin leviämään. (THL8)

Oireet:

- Kurkkukipu
- Nenän kirvely
- Nuha
- Yskä
- Väsynyt olo
- Aikuisella usein kuumeinen olo

Itämisaika:

- 24-72 tuntia

Hoito:

- Lepääminen
- Kovan fyysisen rasituksen välttäminen
- Riittävä veden juonti

Tarttumistapa/ympäristö:

- Pisaratartuntana
- Kosketuksesta
- Yskiessä tai aivastaessa
- Tarttuu helpoiten taudin alkuvaiheessa

Milloin voi palata töihin: Tilanteessa tulee toimia oman työpaikan sairasolokäytäntöjen mukaisesti.

Muuta: Aikuinen ihminen sairastaa noin kaksi - kolme flunssaa vuodessa.

1.5 Norovirus

Suomessa yleisin vatsataudin aiheuttaja on kalikivivirukseen kuuluva norovirus. Noroviruksille otollisia leviämisympäristöjä ovat esimerkiksi sairaalat, koulut, hotellit ja kylpylät. Sairastuneen henkilön ulosteeseen erittyy runsaasti norovirusta. Virukset ovat erittäin herkästi tarttuvia. (THL9)

Oireet:

- Kouristava vatsakipu
- Pahoinvointi
- Oksentelu
- Ripuli
- Osalla sairastuneista kuume
- Oireiden kesto yleensä 12-72 tuntia

Itämisaika:

- 12-48 tuntia

Hoito:

- Norovirukseen ei ole olemassa lääkehoitoa. Sairastuneen tulee huolehtia riittävästä nesteen saannista ja lepäämisestä

Tarttumistapa/ympäristö:

- Pissatartuntana suoraan ihmiseltä toiselle
- Viruksilla saastuneen veden tai elintarvikkeiden välityksellä
- Viruksella saastuneen kosketuspinnan kautta
- Aerosolitartuntana oksentelun yhteydessä

Milloin voi palata töihin: Tilanteessa tulee toimia oman työpaikan sairasolokäytäntöjen mukaisesti.

Muuta: Norovirus säilyy pinnoilla pitkiäkin aikoja, joten kosketuspinnat tulee puhdistaa huolella käyttäen klooripitoista puhdistusainetta

2. Koti- ja paikanetsintä, tekninen tutkinta

Etsintä on jaettu Pakkokeinolaissa paikkaan kohdistuvaksi etsinnäksi, laite-etsinnäksi ja henkilöön kohdistuvaan etsintään. Pakkokeinolain 8:1§ on taas määritelty termi paikkaan kohdistuva etsintä: Tämän luvun mukaisia paikkaan kohdistuvia etsintöjä ovat kotietsintä, joka voi olla yleinen tai erityinen kotietsintä, sekä paikanetsintä. (Pakkokeinolaki 22.7.2011/806) Paikkaan kohdistuvien etsintöjen kolmijaottelulla on pyritty pitämään kotietsintä sen nimen mukaisen toimintana. Kotietsintää toimitetaan vain kotirauhan suojaamissa paikoissa ja siihen välittömästi liittyvillä alueilla. Erityinen kotietsintä on kotietsinnän erikoistyyppi, mihin liittyy salassapitovelvollisuuden alaisuudessa olevia asiakirjoja ja dokumentteja. Kolmas osa paikkaan kohdistuvasta etsinnästä on paikanetsintä. Paikanetsintä kohdistuu kaikkiin muihin, kuin kotietsinnän tai erityisen kotietsinnän alaisuudessa oleviin suljettuihin ja avoimiin tiloihin. (HE 222/210 vp s. 290)

Koti ja paikanetsintää ja teknistä tutkintaa suorittaessa poliisimies joutuu olemaan kosketuksissa erilaisten pintojen kanssa, joista voi mahdollisesti altistua korona- tai muille viruksille. Tämän vuoksi näitä toimenpiteitä suorittaessa on hyvä käyttää suojavälineitä. Suojavälineitä on toki muutenkin käytettävä teknistä tutkintaa tehdessä alkaen perustason suojauksesta, mihin sisältyy hengityssuojain ja kertakäyttöhansikkaat.

Pidä mukana riittävä määrä hengityssuojaimia ja kertakäyttöhansikkaita. Täydennä asemalla, älä vie kaikkia ensipartion laukusta. Ohjeista läsnä olevia osapuolia seuraamaan toimitusta riittävän välimatkan päästä.

3. Suojautuminen etsinnöillä ja teknistä tutkintaa suorittaessa

Jos asiakas ilmoittaa, että hänellä on korona, kuinka toimia?

- Muista **turvaväli 1-2 metriä**
- Jos et ole jo pukeutunut, niin pue **kasvomaski**, mielellään myös **kertakäyttöhansikkaat** ja **suojalasit**
- Tarjoa asiakkaalle **kasvomaski** ja käske häntä käyttämään sitä (POL-2020-67831)
- Ohjeista asiakasta **yskimään** oikeaoppisesti
 - Sairastuneen tulee **yskiä kertakäyttönenäliinaan**, mikäli hänellä **ei ole vielä kasvomaskia**
 - Mikäli **kertakäyttöistä nenäliinaa** ei ole saatavilla, tulee sairastuneen yskiiä **puseronsa hihan yläosaan**, ei missään nimessä käsiinsä
 - **Kertakäyttönenäliina** on laitettava **heti** yskimisen jälkeen **jäteastiaan**
- Tilanteen niin salliessa **informoi** oikeat tahot (kenttäjohtaja, yleisjohtaja, esimies)
- Tilanteen niin vaatiessa soita työterveyteen ja kysy **toimintaohjeita**
- Jos **sairastunut asiakas on** kuljetettu poliisin ajoneuvolla, **desinfioi** ajoneuvo huolella
 - Muista käyttää desinfiointin aikana **kasvomaskia**, **kertakäyttöhanskoja** sekä **suojalaseja**
- Muista! **Altistuminen = 15min** samassa tilassa tartunnan saaneen kanssa
- Päällä olevat **vaatteet** kannattaa **pestä**, tai ainakin **desinfioida**

Suojautuminen koti- ja paikanetsinnällä:

- Pidä mahdollisuuksien mukaan **turvaväli** toisiin ihmisiin (1-2m)
- Jos riittävää etäisyyttä ei pystytä pitämään käytä **kasvomaskia**
- Vältä **kättelyä** ja muuta **lähikontaktia** toisiin ihmisiin
- Pidä huoli hyvästä **käsihygieniasta**:
 - **Pese kädet**, kun tulet ulkoa sisälle, kun olet **yskinyt** tai **aivastanut**, mikäli tämä on mahdollista
 - Jos et voi pestä käsiä käytä **käsiendesinfointiainetta**
 - Myös WC käynnin jälkeen on tärkeää muistaa **pestä** kädet
- Käytä tapauskohtaisesti **kertakäyttökäsineitä**
 - **Kertakäyttökäsineitä** on hyvä varata myös **taskuunsa**, että uudet ovat nopeasti saatavilla tarvittaessa
- Älä koskettele **kasvojasi**, mikäli sinulla ei ole juuri pestyt kädet
- Jos epäilet olevasi **sairas**, hakeudu koronatestiin viranomaisohjeiden mukaisesti

Kertakäyttömaskin hävittäminen:

- Maski laitetaan suoraan käytön jälkeen sekajäteastiaan. Mikäli sellaista ei ole käden ulottuvilla, tulee maski laittaa muovipussiin ja myöhemmin roskiin (THL10)

Koronavirukselta ja muilta pisaratartuntana tarttuvilta taudeilta suojautuminen ei ole monimutkaista. Suojautumisen keinot on vain muistettava ja toiminnasta on tehtävä jatkuvaa, sekä yksilö, että yhteisötasolla. Kertakäyttökäsineet ja hengityssuojaimet ovat jokaiselle peruskoulutetulle poliisille tuttuja ainakin ensipartion laukusta. Käsineitä ja suojaimia on kuitenkin hyvä pitää mukana muuallakin kuin ensipartion laukussa, etteivät ne sieltä ainakaan pääse loppumaan. Hyvä tapa on varustaa kaikki poliisiautot paketillisella käsineitä ja suojaimia, sekä lisäksi käsidesipullolla. Lisäksi vuoron alussa, tai muulloin ajoneuvolla liikkeelle lähdeettäessä on hyvä varmistua ajoneuvon desinfiointista edellisen käyttäjän jäljiltä, desinfioi myös itse käyttämäsi autot.

4. Keskeinen lainsäädäntö

työturvallisuudesta

Työturvallisuuslaki

Työturvallisuuslain tarkoituksena on **työympäristön** ja **työolosuhteiden** parantaminen työntekijöiden **työkyvyn turvaamiseksi** ja **ylläpitämiseksi**. Työturvallisuuslailla on myös tarkoitus **ennalta ehkäistä** työtapaturmia, ammattitauteja ja muita terveyshaittoja. (Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738)

Työturvallisuuslaki (23.8.2002/738) ja sen 15 § määrittää, että **työnantajan** on hankittava ja annettava **työntekijän** käyttöön erikseen säädetyt ja vaatimukset täyttävät ja tarkoituksenmukaiset **henkilösuojaimet**, jollei tapaturman tai sairastumisen vaaraa voida välttää tai riittävästi rajoittaa työhön tai työolosuhteisiin kohdistuvilla toimenpiteillä. (Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738)

Työturvallisuuslaki (23.8.2002/738) ja sen 18 § veloittaa, että **työntekijän** on noudatettava **työnantajan** toimivaltansa mukaisesti antamia **määräyksiä** ja **ohjeita**. Työntekijän on muutoinkin noudatettava työnsä ja työolosuhteiden edellyttämää **turvallisuuden** ja **terveellisyyden** ylläpitämiseksi tarvittavaa järjestystä ja siisteyttä sekä **huolellisuutta** ja **varovaisuutta**. Saman lain 20 § taas veloittaa, että **työntekijän** tulee **huolellisesti** ja **ohjeiden** mukaisesti **käyttää** ja **hoitaa työnantajan** hänelle 15 §:n mukaisesti antamia **henkilösuojaimia** ja muita varusteita. Työntekijän on työssään käytettävä sellaista **asianmukaista vaatetusta**, josta ei aiheudu tapaturman vaaraa. (Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738.)

Tartuntatautilaki

Tartuntatautilain tarkoitus on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja. (Tartuntatautilaki 1227/2016)

Tartuntatautilain 2:10§ mukaan poliisin on sen huostassa olevien osalta vastattava tartuntatautien torjuntatyöstä osana järjestämisvastuuseen kuuluvaa terveydenhuoltoa siten,

että toiminta täyttää tässä laissa asetetut velvoitteet. Tartuntatautien torjuntatyön järjestämisessä 1 momentissa tarkoitettujen viranomaisten ja toimintayksiköiden (mm. poliisi) on oltava yhteistyössä alueen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ja kunnan kanssa, ja niiden on varauduttava poikkeuksellisiin epidemioihin ottaen huomioon sosiaali- ja terveysministeriön johdolla tapahtuvan varautumisen. (Tartuntatautilaki 1227/2016) Pykälän mukaan poliisilla on oma vastuualueensa muiden toimijoiden ohella tartuntatautien torjuntatyössä ja poikkeuksellisiin epidemioihin varautumisessa.

Lähteet

HE 222/210 vp s. 290

Pakkokeinolaki 22.7.2011/806

POL-2020-67831

Tartuntatautilaki 1227/2016

THL1, 2020, Taudit ja torjunta, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta> luettu 24.11.2020

THL2, 2020, Koronavirus Covid-19, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19> luettu 09.10.2020

THL3, 2020, Koronaviruksen hoito ja ohjeet sairastuneelle, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/oireet-ja-hoito-koronavirus/koronaviruksen-hoito-ja-ohjeet-sairastuneelle> luettu 24.11.2020

THL4, 2020, Koronavirus ja tukostaipumus, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19/koronavirus-ja-tukostaipumus> luettu 24.11.2020

THL5, 2020, Tuberkuloosi, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/tuberkuloosi> luettu 11.10.2020

THL6, 2020, Influenssa, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/influenssa> luettu 14.10.2020

THL7, 2020, Kenelle ilmainen influenssarokote, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/rokotteet-a-o/influenssarokote/kenelle-ilmainen-influenssarokote-> luettu 29.10.2020

THL8, 2020, lepää flunssan aikana, luettavissa <https://thl.fi/fi/ajankohtaista/kampanjat/voi-hyvin-talvella/lepaa-flunssan-aikana> luettu 14.10.2020

THL9, 2020, Norovirus, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/norovirus> luettu 14.10.2020

THL10, 2020, Kysymyksiä ja vastauksia maskisuosituksesta, luettavissa <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/suositus-kasvomaskien-kaytosta-kansalaisille/kysymyksiä-ja-vastauksia-maskisuosituksesta> luettu 22.11.2020

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738